

Sbírka soudních rozhodnutí

POSUDEK 2/15 SOUDNÍHO DVORA (PLÉNA)
16. května 2017

Obsah

I – Žádost o posudek	4
II – Zamýšlená dohoda	4
III – Závěry formulované Komisí v její žádosti o posudek	5
IV – Shrnutí hlavních úvah obsažených ve vyjádřeních učiněných před Soudním dvorem	6
V – Zaujetí stanoviska Soudního dvora	7
K pravomoci podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU	8
Závazky týkající se přístupu na trh	8
Závazky týkající se ochrany investic	12
Závazky týkající se ochrany duševního vlastnictví	16
Závazky týkající se hospodářské soutěže	18
Závazky v oblasti udržitelného rozvoje	19
K pravomoci podle čl. 3 odst. 2 SFEU	23
Závazky týkající se služeb v oblasti dopravy	
– Námořní doprava	25
– Železniční doprava	25
– Silniční doprava	25
– Vnitrozemská vodní doprava	
Závazky týkající se veřejných zakázek v oblasti dopravy	29
Závazky týkající se jiných než přímých investic	30
K pravomoci schválit institucionální ustanovení zamýšlené dohody	34

Výměna informací, oznamování, ověřování, spolupráce, zprostředkování a rozhodovací pravomoc	34
Transparentnost	36
Řešení sporů	37
– Řešení sporů mezi investory a státy	40
– Řešení sporů mezi smluvními stranami	40
Odpověď na žádost o posudek	39

„Posudek vydaný na základě čl. 218 odst. 11 SFEU — Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Singapurskou republikou — Dohoda ‚nové generace‘ sjednaná po vstupu Smluv o EU a FEU v platnost — Pravomoc uzavřít dohodu — Článek 3 odst. 1 písm. e) SFEU — Společná obchodní politika — Článek 207 odst. 1 SFEU — Obchod zbožím a službami — Přímé zahraniční investice — Veřejné zakázky — Obchodní aspekty duševního vlastnictví — Hospodářská soutěž — Obchod s třetími státy a udržitelný rozvoj — Sociální ochrana pracovníků — Ochrana životního prostředí — Článek 207 odst. 5 SFEU — Služby v oblasti dopravy — Článek 3 odst. 2 SFEU — Mezinárodní dohoda, která může ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost — Pravidla sekundárního práva Unie týkající se volného pohybu služeb v oblasti dopravy — Jiné než přímé zahraniční investice — Článek 216 SFEU — Dohoda nezbytná k dosažení cíle stanoveného Smlouvami — Volný pohyb kapitálu a plateb mezi členskými státy a třetími státy — Posloupnost smluv v oblasti investic — Nahrazení smluv o investicích mezi členskými státy a Singapurskou republikou — Institucionální ustanovení dohody — Řešení sporů mezi investory a státy — Řešení sporů mezi smluvními stranami“

V řízení o posudku 2/15,

jehož předmětem je žádost o posudek na základě čl. 218 odst. 11 SFEU, podaná dne 10. července 2015 Evropskou komisí,

SOUDNÍ DVŮR (plénium),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič (zpravodaj), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal, M. Vilaras a E. Regan, předsedové senátů, A. Rosas, A. Borg Barthet, J. Malenovský, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, F. Biltgen, K. Jürimäe a C. Lycourgos, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. a 13. září 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Evropskou komisi U. Wölkerem, B. De Meesterem, R. Vidal-Puigem a M. Kocjan, jako zmocněnci,

- za belgickou vládu J. Van Holm a C. Pochet, jako zmocněnkyněmi,
- za bulharskou vládu E. Petranovou a L. Zaharievou, jako zmocněnkyněmi,
- za českou vládu M. Smolkem, E. Rufferem a M. Hedvábnou, jako zmocněnci,
- za dánskou vládu C. Thorningem a M. N. Lyshøjem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem, B. Beutlerem a K. Stranz, jako zmocněnci,
- za Irsko E. Creedon a J. Quaney, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci se S. Kingston, BL,
- za řeckou vládu G. Karipsiadisem, K. Boskovitsem a S. Chala, jako zmocněnci,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta a M. Sampol Pucurullem, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem, D. Colasem, F. Fizem a D. Segoinem, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci se S. Fiorentinem a C. Colelli, avvocati dello Stato,
- za kyperskou vládu E. Zachariadou a E. Symeonidou, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s I. Roussouem, dikigoros,
- za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a D. Pelše, jako zmocněnci,
- za litevskou vládu D. Kriauciūnasem a R. Dzikovičem, jako zmocněnci,
- za lucemburskou vládu A. Germeaux, jako zmocněncem, ve spolupráci s P. Kinschem, avocat,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, G. Koósem, M. Bórou a M. M. Tátrai, jako zmocněnci,
- za maltskou vládu A. Buhagiar a J. Ciantar, jako zmocněnkyněmi,
- za nizozemskou vládu M. K. Bulterman, M. Gijzen, C. Schillemans a J. Langerem, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer a M. Klamertem, jako zmocněnci,
- za polskou vládu B. Majczynou a A. Miłkowskou, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem, M. Figueiredem a J. P. Salgadem, jako zmocněnci,
- za rumunskou vládu R.-H. Raduem, R.-M. Mangu, A. Voicu a E. Gane, jako zmocněnci,
- za slovinskou vládu A. Grum, jako zmocněnkyní,
- za slovenskou vládu M. Kianičkou, jako zmocněncem,
- za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,
- za vládu Spojeného království M. Holtem, jako zmocněncem, ve spolupráci s D. Beardem, QC, a G. Facennou, barrister,

— za Evropský parlament R. Passosem, A. Neergaardem, A. Auersperger Matičem a J. Etiennem, jako zmocněnci,

— za Radu Evropské unie S. Boelaert, R. Wiemann a B. Driessenem, jako zmocněnci,

po vyloučení stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 21. prosince 2016,

vydává tento

Posudek

I – Žádost o posudek

1. Žádost o posudek předložená Soudnímu dvoru Evropskou komisí zní následovně:

„Má Evropská unie samotná potřebnou pravomoc k podpisu a uzavření dohody o volném obchodu se Singapurem? Konkrétně:

— která ustanovení dohody spadají do výlučné pravomoci Unie?

— která ustanovení dohody spadají do sdílené pravomoci Unie?

— spadá některé ustanovení dohody do výlučné pravomoci členských států?“

2. Komise ke své žádosti o posudek připojila text dohody ve znění ke dni 10. července 2015, dni podání této žádosti.

II – Zamýšlená dohoda

3. Dne 8. prosince 2006 Komise Radě Evropských společenství doporučila, aby ji Rada zmocnila k zahájení jednání za účelem uzavření dohody o volném obchodu se zeměmi Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN). Rada tomuto doporučení vyhověla.
4. Takto vydané zmocnění k jednání stanovilo, že nebude-li možné dospět k dohodě se všemi členskými zeměmi ASEAN, může Rada Komisi zmocnit k jednáním na dvoustranné úrovni.
5. Dne 22. prosince 2009 tedy Rada zmocnila Komisi k dvoustranným jednáním se Singapurskou republikou.
6. Jednání s tímto třetím státem byla zahájena v březnu 2010 a probíhala v konzultaci s Výborem pro obchodní politiku, jednajícím jako zvláštní výbor určený Radou podle čl. 207 odst. 3 a čl. 218 odst. 4 SFEU.
7. V únoru 2011 Komise Radě doporučila, aby změnila směrnice pro jednání v tom smyslu, že do nich zařadí ochranu investic. V září 2011 rozhodla Rada o doplnění směrnic v tomto smyslu.
8. V prosinci 2012 byla ukončena jednání o všech kapitolách s výjimkou kapitoly týkající se ochrany investic. Jednání o posledně uvedené kapitole byla ukončena v říjnu 2014.
9. Dne 26. června 2015 Komise oznámila Výboru pro obchodní politiku, že zamýšlená dohoda byla parafována.

10. Zamýšlená dohoda sestává ze 17 kapitol:
- kapitola 1 uvádí předmět a cíle dohody a obsahuje obecně použitelné definice;
 - kapitola 2 se věnuje dovozu a vývozu zboží;
 - kapitola 3 se týká antidumpingových, vyrovnávacích a ochranných opatření;
 - kapitoly 4 a 5 se zabývají necelními překážkami obchodu se zbožím, které vyplývají z technických předpisů a ze sanitárních a fytosanitárních opatření;
 - kapitola 6 obsahuje ustanovení v celní oblasti;
 - kapitola 7 se zabývá necelními překážkami obchodu a investicím do výroby obnovitelné energie;
 - kapitola 8 se týká služeb, usazování a elektronického obchodu;
 - kapitola 9 se věnuje investicím;
 - kapitola 10 se zabývá veřejnými zakázkami;
 - kapitola 11 se týká duševního vlastnictví;
 - kapitola 12 se věnuje hospodářské soutěži;
 - kapitola 13 se týká obchodu a udržitelného rozvoje;
 - kapitola 14 stanoví pravidla transparentnosti platná pro záležitosti upravené v jiných kapitolách;
 - kapitola 15 stanoví mechanismus řešení sporů a kapitola 16 mechanismus zprostředkování;
 - kapitola 17 zřizuje Výbor pro obchod a několik specializovaných výborů. Obsahuje rovněž obecná a závěrečná ustanovení.
11. Vzhledem k různým názorům na povahu pravomoci Unie uzavřít zamýšlenou dohodu, které se objevily při konzultacích ve Výboru pro obchodní politiku, podala Komise projednávanou žádost o posudek.

III – Závěry formulované Komisí v její žádosti o posudek

12. Komise má za to, že Unie má výlučnou pravomoc podepsat a uzavřít zamýšlenou dohodu.
13. Nejprve tvrdí, že všechna ustanovení této dohody, pouze s výjimkou ustanovení týkajících se přeshraničních dopravních služeb a jiných než přímých zahraničních investic, spadají do společné obchodní politiky, jak je definována v čl. 207 odst. 1 SFEU, a tedy do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
14. Dále uvádí, že přeshraniční dopravní služby spadají do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 2 SFEU s ohledem na pravidla sekundárního práva Unie, která platí v této oblasti.

15. V této souvislosti Komise uvádí zejména:
- nařízení Rady (EHS) č. 4055/86 ze dne 22. prosince 1986 o uplatňování zásady volného pohybu služeb v námořní dopravě mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi (Úř. věst. 1986, L 378, s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 174);
 - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 ze dne 21. října 2009, kterým se zavádějí společná pravidla týkající se závazných podmínek pro výkon povolání podnikatele v silniční dopravě a zrušuje směrnice Rady 96/26/ES (Úř. věst. 2009, L 300, s. 51);
 - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1072/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na trh mezinárodní silniční nákladní dopravy (Úř. věst. 2009, L 300, s. 72);
 - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/2009 ze dne 21. října 2009 o společných pravidlech pro přístup na mezinárodní trh autokarové a autobusové dopravy a o změně nařízení (ES) č. 561/2006 (Úř. věst. 2009, L 300, s. 88) a
 - směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ze dne 21. listopadu 2012 o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru (Úř. věst. 2012, L 343, s. 32).
16. A konečně se domnívá, že v rozsahu, v němž se zamýšlená dohoda vztahuje na jiné než přímé zahraniční investice, má Unie rovněž výlučnou pravomoc podle čl. 3 odst. 2 SFEU, neboť závazky obsažené v této dohodě ohledně těchto investic a zákaz omezení pohybu kapitálu a plateb mezi členskými státy a třetími státy uvedený v článku 63 SFEU se překrývají.

IV – Shrnutí hlavních úvah obsažených ve vyjádřeních učiněných před Soudním dvorem

17. Evropský parlament zdůrazňuje, že zamýšlená dohoda je jednou z prvních dohod o volném obchodu takzvané „nové generace“, tedy obchodní dohodou, která vedle tradičních ustanovení týkajících se snížení cel a necelních překážek ovlivňujících obchod se zbožím a službami obsahuje ustanovení v různých oblastech souvisejících s obchodem, jako jsou ochrana duševního vlastnictví, investice, veřejné zakázky, hospodářská soutěž a udržitelný rozvoj.
18. Vzhledem ke znění ustanovení Smluv o EU a FEU o vnější činnosti Unie obecně a o společné obchodní politice konkrétně Parlament uvádí, že sdílí závěry Komise a stejně jako ona má za to, že zamýšlená dohoda spadá do výlučné pravomoci Unie.
19. Naproti tomu Rada a všechny členské státy, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, tvrdí, že některá ustanovení zamýšlené dohody nespádají do výlučné pravomoci Unie. Dohoda má podle nich charakteristiky „smíšené dohody“.
20. Ustanovení týkající se oblasti dopravy obsažená v kapitole 8 zamýšlené dohody spadají podle jejich názoru do společné dopravní politiky. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise a Parlament, nemůže většina těchto ustanovení „ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost“, ve smyslu čl. 3 odst. 2 SFEU. Spadají tedy nikoliv do výlučné pravomoci Unie podle tohoto ustanovení Smlouvy o FEU, nýbrž do sdílené pravomoci Unie a členských států podle čl. 4 odst. 2 písm. g) SFEU.
21. Pokud jde nadále o kapitolu 8 dohody, odkazuje Irsko na protokol (č. 21) o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojený ke Smlouvám o EU a FEU. Uvedená kapitola podle něj tento protokol ovlivňuje.

22. Ustanovení v oblasti ochrany životního prostředí, sociální ochrany a ochrany duševního vlastnictví obsažená v kapitolách 7, 11 a 13 zamýšlené dohody spadají podle Rady a členských států, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, do sdílené pravomoci Unie a členských států v těchto oblastech. Tato ustanovení nevykazují zvláštní spojitost s mezinárodním obchodem. Odkaz uvedený v těchto kapitolách na mezinárodní smlouvy, které nemají přímou souvislost s obchodem, je v tomto ohledu ilustrativní.
23. Zamýšlená dohoda kromě toho obsahuje ustanovení, která spadají do pravomocí příslušejících pouze členským státům.
24. Tak je tomu zejména u ustanovení kapitoly 14 této dohody, která stanoví pravidla týkající se transparentnosti, jakož i u ustanovení její kapitoly 9 v rozsahu, v němž se týkají jiných než přímých zahraničních investic.
25. V tomto ohledu Rada a členské státy, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, poukazují na to, že Smlouva o FEU nesvěřuje Unii žádné pravomoci v oblasti investic, které nepatří k „přímým investicím“. Dodávají, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, nemohou být „společná pravidla“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 SFEU tvořena pravidly primárního práva Unie, jako je článek 63 SFEU. Argumentace Komise není v souladu s judikaturou Soudního dvora v oblasti implicitních vnějších pravomocí Unie.
26. Na podporu své argumentace týkající se neexistence výlučné pravomoci Unie v souvislosti s kapitolou 9 zamýšlené dohody Rada cituje některá ustanovení této kapitoly, která podle ní spadají do pravomoci členských států, jako jsou ustanovení týkající se veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a dalších veřejných zájmů, daní, odškodnění v případě zničení investice ozbrojenými silami, výjimek ze svobody převodu finančních prostředků na základě zákonů v oblasti trestných činů a deliktů, sociálního zabezpečení a důchodového pojištění, vyvlastnění, jakož i nahrazení dvoustranných investičních smluv uzavřených mezi členskými státy a Singapurskou republikou zamýšlenou dohodou.
27. Rada a některé členské státy, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, kromě toho uvádějí, že kapitola 9 zamýšlené dohody se týká pouze ochrany investic, a nikoliv jejich vpuštění na trh. Z toho plyne, že ani v rozsahu, v němž se tato kapitola týká přímých zahraničních investic, ji nemůže schválit Unie sama. Vzhledem k tomu, že ochrana investic nemá zvláštní spojitost s mezinárodním obchodem, nespadá do společné obchodní politiky.

V – Zaujetí stanoviska Soudního dvora

28. Podle čl. 196 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora a v souladu s ustálenou judikaturou [viz zejména posudek 1/03 (Nová Luganská úmluva), ze dne 7. února 2006, EU:C:2006:81, bod 112 a citovaná judikatura], se žádost o posudek podle čl. 218 odst. 11 SFEU může týkat jak slučitelnosti zamýšlené dohody s ustanoveními Smluv, tak pravomoci Unie nebo některého z jejích orgánů takovou dohodu uzavřít.
29. V projednávaném případě se žádost o posudek týká otázky, zda zamýšlenou dohodu může podepsat a uzavřít samotná Unie, nebo zda ji naopak musí podepsat a uzavřít jak Unie, tak každý z jejích členských států (takzvaná „smíšená“ dohoda).
30. Tento posudek Soudního dvora se tedy týká pouze povahy pravomoci Unie podepsat a uzavřít zamýšlenou dohodu. Nijak nepředjímá, zda je obsah ustanovení této dohody slučitelný s unijním právem.

31. Po tomto úvodním upřesnění je třeba přezkoumat, zda ustanovení zamýšlené dohody spadají do výlučné pravomoci Unie, do sdílené pravomoci Unie a členských států, nebo do pravomoci příslušející pouze členským státům.
32. S ohledem na předmět a cíle zamýšlené dohody, kterými je podle jejích článků 1.1 a 1.2 „stanov[en]í oblast[i] volného obchodu“ a „liberalizace a usnadnění obchodu a investic mezi stranami“, je třeba nejprve zkoumat, do jaké míry spadají ustanovení této dohody do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU, týkající se společné obchodní politiky.

K pravomoci podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU

33. Podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU má Unie výlučnou pravomoc v oblasti společné obchodní politiky.
34. Podle čl. 207 odst. 1 SFEU se tato politika „zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie“.
35. Z tohoto ustanovení, a zejména z jeho druhé věty, podle níž společná obchodní politika patří do „vnější činnosti Unie“, vyplývá, že uvedená politika se týká obchodu se třetími státy (rozsudky ze dne 18. července 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, bod 50, jakož i ze dne 22. října 2013, Komise v. Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, bod 56).
36. V tomto ohledu podle ustálené judikatury nelze k závěru, že takový unijní akt, jako je dohoda uzavřená Unií, musí být zařazen do kategorie aktů spadajících do společné obchodní politiky, dospět na základě pouhé okolnosti, že takový akt může mít určitý dopad na obchod s jedním nebo více třetími státy. Unijní akt naproti tomu do této politiky spadá v případě, že se týká zvláště tohoto obchodu, a to v tom smyslu, že jeho účelem je především podpora, usnadnění nebo úprava tohoto obchodu a má na něj přímé a bezprostřední účinky [viz zejména rozsudky ze dne 18. července 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, bod 51, a ze dne 22. října 2013, Komise v. Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, bod 57, jakož i posudek 3/15 (Marrákešská smlouva o přístupu k publikovaným dílům), ze dne 14. února 2017, EU:C:2017:114, bod 61].
37. Z toho plyne, že do oblasti společné obchodní politiky spadají pouze ty složky zamýšlené dohody, které mají zvláštní spojitost, ve výše uvedeném smyslu, s obchodem mezi Unií a Singapurskou republikou.
38. Je tedy třeba ověřit, zda účelem závazků obsažených v uvedené dohodě je podpora, usnadnění nebo úprava tohoto obchodu a zda na něj mají přímé a bezprostřední účinky.
39. Závazky obsažené v zamýšlené dohodě se týkají zaprvé přístupu na trh, zadruhé ochrany investic, zatřetí ochrany duševního vlastnictví, začtvrté hospodářské soutěže a zapáté udržitelného rozvoje.

Závazky týkající se přístupu na trh

40. Kapitola 2 zamýšlené dohody, nadepsaná „Národní zacházení a přístup zboží na trh“, stanoví, že každá smluvní strana přízná zboží druhé strany nediskriminační zacházení a sníží nebo odstraní, podle konkrétních závazků uvedených v příloze k této kapitole, dovozní a vývozní cla. Stanoví rovněž, že žádná ze stran nepřijme ani nezachová necelní omezení dovozu a vývozu zboží.

41. Tato kapitola je tedy tvořena „celní[m]i a obchodní[m]i [závazky] týkající[m]i se obchodu zbožím“ ve smyslu čl. 207 odst. 1 SFEU. Spadá tedy do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
42. Kapitola 3 zamýšlené dohody, nadepsaná „Nápravná opatření“, upřesňuje podmínky, za nichž může každá ze stran přijmout, jsou-li splněny požadavky vyplývající z pravidel Světové obchodní organizace (WTO), antidumpingová a vyrovnávací opatření, jakož i ochranná opatření týkající se dovozu z druhé smluvní strany.
43. Tato kapitola se tedy týká „opatření na ochranu obchodu“ ve smyslu čl. 207 odst. 1 SFEU. Spadá tedy rovněž do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
44. Kapitola 4 zamýšlené dohody, nadepsaná „Technické překážky obchodu“, a její kapitola 5, nadepsaná „Sanitární a fyto-sanitární opatření“, stanoví pravidla, jejichž cílem je umožnit každé ze stran uplatňovat své technické a sanitární normy v souladu s pravidly WTO a přitom co možná nejvíce snížit překážky obchodu zbožím, které z nich vyplývají. Z uvedených kapitol zejména plyne, že výrobky vyvážené některou ze stran musí splňovat normy stanovené stranou, která je dováží, a výrobky dovážené posledně uvedenou stranou nesmí podléhat normám, které jsou diskriminační nebo nepřiměřené v porovnání s normami uplatňovanými na její vlastní výrobky.
45. Účelem těchto kapitol 4 a 5 je tedy konkrétně usnadnit obchod mezi Unií a Singapurskou republikou. Jejich ustanovení a konkrétní závazky, které jsou k nim připojeny, kromě toho výrazně zmírňují podmínky pro dovoz tohoto zboží, a mohou mít tudíž přímé a bezprostřední účinky na mezinárodní obchod. Uvedené kapitoly tedy splňují kritéria připomenutá v bodě 36 tohoto posudku a spadají do výlučné pravomoci Unie uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
46. Kapitola 6 zamýšlené dohody, nadepsaná „Celní spolupráce a zjednodušení obchodu“, stanoví, že právní předpisy každé smluvní strany v celní oblasti musí být nediskriminační a poplatky a platby uložené za služby poskytované při dovozu nebo vývozu tohoto zboží nesmí přesahovat přibližnou cenu těchto služeb. Ukládá kromě toho smluvním stranám povinnost zjednodušit, nejlépe prostřednictvím systému jediné přepážky, požadavky a formality spojené s propuštěním, odbavením, překládkou a tranzitem. Kromě toho vyžaduje, aby existovala možnost požádat o zpracování před příjezdem a získat předběžné rozhodnutí.
47. Základním účelem této kapitoly je tedy upravit a usnadnit obchod se zbožím mezi smluvními stranami.
48. Jejím přímým a bezprostředním účinkem kromě toho je, že činí obchod mezi Unií a Singapurskou republikou plynulejším a méně nákladným. Splňuje tedy kritéria připomenutá v bodě 36 tohoto posudku, a spadá tudíž do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
49. Kapitoly 2 až 6 zamýšlené dohody se týkají obchodu zbožím mezi Unií a Singapurskou republikou, obchod službami upravuje kapitola 8 této dohody.
50. Tato kapitola 8, nadepsaná „Služby, usazování a elektronický obchod“, obsahuje závazky každé ze stran snížit ve prospěch hospodářských subjektů druhé smluvní strany překážky přeshraničního poskytování služeb, usazení a dočasné přítomnosti fyzických osob.
51. Uvedená kapitola vylučuje ze své působnosti občanství, bydliště, zaměstnání na trvalém základě a obecně přístup na pracovní trh a ukládá každé smluvní straně povinnost poskytnout službám, podnikům a podnikatelům druhé smluvní strany zacházení, které není méně příznivé než zacházení, které poskytuje podobným vlastním službám, podnikům a podnikatelům, s ohledem na podmínky a omezení upřesněné v seznamu specifických závazků dohody a s výhradou obecných výjimek stanovených dohodou.

52. Z toho plyne, že kapitola 8 zamýšlené dohody má v zásadě otevřít do určité míry singapurský trh unijním poskytovatelům služeb, a naopak. Jejím účelem je tedy podpora, usnadnění a úprava obchodu.
53. Závazky týkající se přístupu na trh obsažené v této kapitole kromě toho mohou mít přímé a bezprostřední účinky na obchod se službami mezi Uníí a Singapurskou republikou. Jak uvedla generální advokátka v bodech 204 a 205 svého stanoviska, toto konstatování platí na rozdíl od toho, co tvrdí některé státy, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, pro všechny články uvedené kapitoly, včetně článků týkajících se finančních služeb a vzájemného uznávání profesních kvalifikací.
54. Ostatně jak již Soudní dvůr konstatoval, čtyři typy dodávek služeb odpovídající klasifikaci používané WTO, a sice dodávka služby z území jednoho člena WTO na území jiného člena (způsob 1), dodávka služby na území jednoho člena spotřebiteli služby kteréhokoli jiného člena (způsob 2), dodávka služby dodavatelem jednoho člena prostřednictvím komerční přítomnosti na území jiného člena (způsob 3) a dodávka služby dodavatelem jednoho člena prostřednictvím přítomnosti fyzických osob člena na území jiného člena (způsob 4), spadají všechny pod společnou obchodní politiku [posudek 1/08 (Dohody, kterými se mění listiny specifických závazků podle GATS), ze dne 30. listopadu 2009, EU:C:2009:739, body 4, 118 a 119]. Tento výklad, který byl podán v rámci přezkumu pravomoci Společenství účastnit se uzavření dohod uvedených v článku 133 ES ze strany Soudního dvora, a týkal se tedy pojmu „obchod se službami“ obsaženého v tomto ustanovení Smlouvy o ES, je použitelný i na pojem „obchod službami“ uvedený v čl. 207 odst. 1 SFEU, jehož obsah je v podstatě totožný.
55. Není tedy důvodné rozlišovat mezi ustanoveními kapitoly 8 zamýšlené dohody, která se týkají přeshraničního poskytování služeb (služby „způsobu 1“ a „způsobu 2“ ve smyslu klasifikace druhů poskytování služeb používané WTO), a ustanoveními této kapitoly, která se týkají poskytování služeb prostřednictvím usazení (služby „způsobu 3“) nebo prostřednictvím přítomnosti fyzických osob (služby „způsobu 4“).
56. Bez ohledu na výše uvedené nemůže pravomoc Unie schválit kapitolu 8 zamýšlené dohody spadat pouze pod čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
57. Tato kapitola se totiž týká mimo jiné poskytování služeb v oblasti dopravy. Tato oblast je vyloučena ze společné obchodní politiky článkem 207 odst. 5 SFEU, podle něhož se sjednávání a uzavírání „mezinárodních dohod v oblasti dopravy“ řídí „částí třetí hlavou VI [Smlouvy o FEU] [...]“. Tato hlava se týká společné dopravní politiky.
58. Soudní dvůr při výkladu čl. 133 odst. 6 třetího pododstavce ES konstatoval, že cílem tohoto ustanovení je zachovat, pokud jde o mezinárodní obchod službami v oblasti dopravy, principiální souběžnost mezi vnitřní pravomocí Unie, která se vykonává jednostranným přijímáním unijních předpisů, a její vnější pravomocí, která se projevuje prostřednictvím uzavírání mezinárodních dohod, přičemž jedna i druhá pravomoc je – stejně jako dříve – i nadále zakotvena ve zvláštní hlavě Smlouvy, která se týká společné politiky v oblasti dopravy [posudek 1/08 (Dohody, kterými se mění listiny specifických závazků podle GATS), ze dne 30. listopadu 2009, EU:C:2009:739, bod 164].
59. Článek 207 odst. 5 SFEU v podstatě odpovídá článku 133 odst. 6 třetímu pododstavci ES. Kromě toho ani ze Smlouvy o FEU, ani z okolností vzniku, struktury nebo účelu této Smlouvy nevyplývá, že by její autoři měli v úmyslu změnit rozdělení pravomocí mezi Uníí a členskými státy v případě sjednávání a uzavírání mezinárodních dohod týkajících se obchodu v oblasti dopravy.
60. Stanovisko Komise, podle něhož je oblast dopravy podle čl. 207 odst. 5 SFEU vyloučena ze společné obchodní politiky, pouze pokud jde o přeshraniční poskytování služeb, tedy služeb způsobu 1 a 2, postrádá základ. Takové stanovisko totiž odporuje znění tohoto ustanovení, které vylučuje z této politiky „mezinárodní dohody v oblasti dopravy“ jako celek.

61. Vzhledem k působnosti čl. 207 odst. 5 SFEU je třeba dále určit, které závazky obsažené v kapitole 8 zamýšlené dohody jsou v souladu s tímto ustanovením vyloučeny ze společné obchodní politiky. Za tím účelem je třeba zohlednit judikaturu, podle níž pojem služby „v oblasti dopravy“ zahrnuje nejen dopravní služby jako takové, nýbrž i jiné služby, avšak za předpokladu, že jsou neodmyslitelně spojeny s fyzickým aktem přemísťování osob nebo zboží z jednoho místa na druhé prostřednictvím dopravního prostředku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. října 2015, Grupo Itevelesa a další, C-168/14, EU:C:2015:685, body 45 a 46).
62. V projednávaném případě jsou služby spočívající v přemísťování osob nebo zboží z jednoho místa na druhé vyjmenovány v bodě 11 dodatků 8-A-1 a 8-B-1, jakož i v bodě 16 dodatků 8-A-2 a 8-A-3 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody. Týkají se mezinárodní námořní dopravy, železniční dopravy, silniční dopravy a vnitrozemské vodní dopravy; naopak na služby vnitrostátní a mezinárodní letecké dopravy se tato dohoda nevztahuje, jak je uvedeno v jejím čl. 8.3 písm. c) a čl. 8.9 písm. e).
63. Služby neodmyslitelně spojené se službami námořní, železniční, silniční a vnitrozemské vodní dopravy jsou vyjmenovány v bodě 12 dodatku 8-A-1, v bodě 17 dodatků 8-A-2 a 8-A-3, jakož i v bodě 11 dodatku 8-B-1 uvedených příloh.
64. „Oprava letadel a údržba, během níž je stroj vyřazen z provozu“, „prodej a marketing leteckých dopravních služeb“, jakož i „služby počítačových rezervačních systémů“ jsou uvedeny v člancích 8.3 a 8.9 zamýšlené dohody jako služby, které jsou na rozdíl od služeb letecké dopravy jako takových zahrnuty do oblasti působnosti kapitoly 8 této dohody.
65. V dodatcích příloh této kapitoly nejsou tyto služby opravy a údržby letadel, jakož i rezervace a prodeje leteckých dopravních služeb uvedeny v bodech, které vyjmenovávají pomocné služby v dopravě, nýbrž jsou zařazeny jako „komerční služby“ mimo tuto oblast.
66. V tomto ohledu je třeba uvést, že ani služby „opravy letadel a údržby, během níž je stroj vyřazen z provozu“, ani prodej, marketing nebo rezervace leteckých dopravních služeb, ať jsou poskytovány cestovními kanceláři nebo jinými poskytovateli, nejsou neodmyslitelně spojeny s dopravními službami ve smyslu upřesněném judikaturou připomenutou v bodě 61 tohoto posudku.
67. Zaprvé služby „opravy letadel a údržby, během níž je stroj vyřazen z provozu“, mají totiž nanejvýš vzdálenou souvislost s aktem přemísťování osob nebo zboží z jednoho místa na druhé. Zadruhé, pokud jde o služby prodeje, marketingu a rezervace leteckých dopravních služeb, z bodu 33 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. 2006, L 376, s. 36) vyplývá, že služby, na něž se vztahuje tato směrnice, jejímž právním základem je čl. 47 odst. 2 ES a článek 55 ES, zahrnují rovněž cestovní kanceláře, které jsou hlavními poskytovateli takových služeb.
68. Vzhledem k tomu, že služby „opravy letadel a údržby, během níž je stroj vyřazen z provozu“, „prodej a marketing leteckých dopravních služeb“, jakož i „služby počítačových rezervačních systémů“ tedy nespádají pod čl. 207 odst. 5 SFEU, jsou tyto služby součástí služeb uvedených v odstavci 1 tohoto článku.
69. Z bodů 50 až 68 tohoto posudku vyplývá, že kapitola 8 zamýšlené dohody spadá pod společnou obchodní politiku, s výjimkou závazků v ní obsažených, které se týkají služeb vyjmenovaných v bodech 11 a 12 dodatku 8-A-1, v bodech 16 a 17 dodatků 8-A-2 a 8-A-3, jakož i v bodě 11 dodatku 8-B-1 příloh této kapitoly.
70. Otázka, zda v případě posledně uvedených závazků má Unie na základě jiných ustanovení Smlouvy o FEU výlučnou pravomoc a může schválit kapitola 8 zamýšlené dohody sama, je zkoumána v bodech 168 až 217 tohoto posudku.

71. Konečně přístup zboží a služeb pocházejících z Unie nebo Singapurské republiky na trh druhé smluvní strany upravují také ustanovení kapitol 7 a 10 zamýšlené dohody.
72. Cílem kapitoly 7 této dohody, nadepsané „Necelní překážky obchodu a investicím do výroby obnovitelné energie“, je upravit a usnadnit přístup na trh v oblasti výroby energie z udržitelných nefosilních zdrojů.
73. Tato kapitola, která nezavádí žádné environmentální normy v této oblasti, totiž stanoví, že každá smluvní strana se zdrží přijetí opatření vyžadujících vytvoření partnerství s místními společnostmi v této oblasti, musí zajistit, aby jakékoliv pravidlo v oblasti povolování, osvědčování a udílení licencí nebylo diskriminační vůči subjektům druhé strany, a musí akceptovat posouzení shody vydaná druhou stranou.
74. Tato kapitola, sledující tedy otevření trhu každé ze smluvních stran, může mít také přímý a bezprostřední účinek na obchod zbožím a službami mezi Unií a Singapurskou republikou v uvedené oblasti ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 36 tohoto posudku. Spadá tedy do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
75. Kapitola 10 zamýšlené dohody, nadepsaná „Veřejné zakázky“, obsahuje závazky, prostřednictvím kterých má každá smluvní strana zaručit dodavatelům zboží a služeb druhé smluvní strany zacházení, které není méně příznivé než to, které uplatňuje u svých vlastních subjektů při zadávání zakázek pro potřeby veřejné moci. Obsahuje rovněž rozsáhlý soubor pravidel, která mají upravit zadávání veřejných zakázek v Singapuru i v Unii a stanoví, že tyto zakázky se zadají pouze na základě zadávacího řízení, jehož součástí je úplné oznámení o veřejné zakázce, ke kterému mají uchazeči snadný přístup, jakož i odpovídající podmínky účasti a výběru.
76. Specifickým účelem této kapitoly je tedy určit podmínky, za jakých se hospodářské subjekty každé smluvní strany mohou zúčastnit zadávacích řízení organizovaných veřejnými orgány druhé smluvní strany. Vzhledem k tomu, že tyto podmínky jsou založeny na snaze o nediskriminační přístup, transparentnost a účinnost, mohou mít kromě toho přímé a bezprostřední účinky na obchod zbožím a službami mezi smluvními stranami.
77. Kapitola 10 zamýšlené dohody tedy spadá do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU, ovšem se stejnou výhradou, jaká byla uvedena v bodě 69 tohoto posudku, pokud jde o služby uvedené v bodech 11 a 12 dodatku 8-A-1 a 8-B-1, jakož i v bodech 16 a 17 dodatků 8-A-2 a 8-A-3 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody. Povaha pravomoci Unie ke schválení závazků týkajících se veřejných zakázek na služby mezinárodní námořní dopravy, železniční dopravy, silniční dopravy a vnitrozemské vodní dopravy, jakož i veřejných zakázek na služby neodmyslitelně spojené s těmito dopravními službami, je zkoumána v bodech 219 až 224 tohoto posudku.

Závazky týkající se ochrany investic

78. Jak uvádí článek 9.1 zamýšlené dohody, kapitola 9 této dohody se týká „každ[ého] druh[u] aktiv, který vykazuje vlastnosti investice, včetně takových vlastností, jako je závazek kapitálu nebo jiných zdrojů, očekávání výdělku nebo zisku, převzetí rizika nebo určitá doba trvání“, pokud jsou tato aktiva „vlastněná nebo ovládaná, ať přímo či nepřímo, [fyzickou nebo právníckou osobou] jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany“.
79. Z tohoto článku vyplývá, že uvedená kapitola se týká jak přímých, tak jakýchkoliv jiných investic.
80. Pokud jde o přímé investice, podle ustálené judikatury se jedná o investice jakékoli povahy, které provádějí fyzické nebo právnícké osoby a které slouží k tomu, aby vytvořily nebo udržely dlouhodobé a přímé vztahy mezi osobou, která poskytla kapitál, a podnikem, kterému je tento kapitál určen za

účelem výkonu hospodářské činnosti. Nabytí podílů v podniku vytvořeném ve formě akciové společnosti představuje přímou investici, pokud akcie vlastněné akcionářem dávají akcionáři možnost skutečně se účastnit řízení této společnosti nebo její kontroly (viz zejména rozsudky ze dne 12. prosince 2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, body 181 a 182; ze dne 26. března 2009, *Komise v. Itálie*, C-326/07, EU:C:2009:193, bod 35, jakož i ze dne 24. listopadu 2016, *SECIL*, C-464/14, EU:C:2016:896, body 75 a 76).

81. Článek 207 odst. 1 SFEU stanoví, že unijní akty v oblasti „přímých zahraničních investic“ patří do společné obchodní politiky.
82. Z toho plyne, že Unie má výlučnou pravomoc podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU schvalovat jakýkoliv závazek vůči třetímu státu týkající se investic uskutečněných fyzickými nebo právními osobami tohoto třetího státu v Unii a naopak, které dávají možnost skutečně se účastnit řízení společnosti vykonávající hospodářskou činnost nebo její kontroly.
83. Použití výrazu „přímé zahraniční investice“ v čl. 207 odst. 1 SFEU jejími autory vyjadřuje jednoznačně jejich vůli nezahrnout do společné obchodní politiky jiné zahraniční investice. Je tedy třeba mít za to, že závazky vůči třetímu státu týkající se těchto jiných investic nespádají do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.
84. Toto vymezení oblasti působnosti společné obchodní politiky, pokud jde o zahraniční investice, vyjadřuje skutečnost, že jakýkoliv unijní akt podporující, usnadňující nebo upravující účast fyzické nebo právní osoby třetího státu v Unii, a naopak, na řízení a kontrole společnosti vykonávající hospodářskou činnost může mít přímé a bezprostřední účinky na obchod mezi tímto třetím státem a Unií, zatímco v případě investic, které nevedou k takové účasti, takováto zvláštní spojitost chybí.
85. Rada a některé členské státy, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, tvrdí, že kapitola 9 zamýšlené dohody nemůže spadat do společné obchodní politiky ani v rozsahu, v němž se týká přímých investic, jelikož tato kapitola se věnuje pouze ochraně těchto investic, a nikoliv jejich vpuštění na trh.
86. Je pravda, jak zdůraznili účastníci tohoto řízení, že jediná hmotněprávní ustanovení kapitoly 9 jsou obsažena v oddíle A této kapitoly a tento oddíl, nadepsaný „Ochrana investic“, se zabývá pouze nakládáním s investicemi poté, co byly vpuštěny na trh na základě právní úpravy platné v Singapurské republice nebo v Unii. Okolnost, že vpuštění investic na trh není zahrnuto do působnosti zamýšlené dohody, potvrzuje ostatně její článek 9.2, podle něhož se „[t]ato kapitola [...] vztahuje na [...] investice [...] uskutečněné v souladu s platným právem [...]“.
87. Tato okolnost však nevylučuje, aby normy dohodnuté mezi Unií a Singapurskou republikou v oblasti ochrany přímých investic spadaly do společné obchodní politiky, pokud vykazují zvláštní spojitost s obchodem mezi Unií a tímto třetím státem. Článek 207 odst. 1 SFEU totiž odkazuje obecně na unijní akty v oblasti „přímých zahraničních investic“, aniž rozlišuje podle toho, zda jde o akty, jejichž předmětem je vpuštění uvedených investic na trh, nebo jejich ochrana.
88. V projednávaném případě spočívá ochrana přiznaná kapitolou 9 zamýšlené dohody zaprvé v povinnosti každé smluvní strany, podle článku 9.3 dohody, poskytnout investorům druhé smluvní strany „zacházení, které není méně příznivé než zacházení, které v podobných situacích poskytuje svým vlastním investorům a jejich investicím, pokud jde o provoz, řízení, provádění, udržování, užívání, využívání a prodej nebo jiné zacházení s jejich investicemi“.
89. Zadruhé s sebou nese povinnost, uvedenou v článku 9.4 zamýšlené dohody, poskytnout investorům druhé smluvní strany a jejich investicím spravedlivé a rovné zacházení a plnou ochranu a bezpečnost, přičemž při tomto zacházení, ochraně a bezpečnosti nesmí zejména docházet ke svévolným aktům a jakémukoliv obtěžování a donucování, a musí být respektována oprávněná očekávání investorů a jejich právo na účinnou soudní ochranu.

90. Zatlčení ochrana investic je zajištena povinností každé smluvní strany, stanovenou v článku 9.5 zamýšlené dohody, zacházet s investory druhé smluvní strany stejně jako s vlastními investory v případě náhrady ztrát utrpěných v důsledku války nebo jiného ozbrojeného konfliktu, revoluce, stavu nouze, vzpoury, povstání nebo nepokojů, včetně zničení investice veřejnými orgány nebo ozbrojenými silami.
91. Zatlčtvrté zamýšlená dohoda chrání investory z Unie a Singapurské republiky před jakýmkoliv svévolným vyvlastněním nebo vyvlastněním bez náhrady na území druhé smluvní strany, když v článku 9.6 stanoví, že žádná smluvní strana nesmí zahrnuté investice investorů druhé smluvní strany znárodnit, vyvlastnit nebo podrobit opatřením s účinkem rovnocenným znárodnění nebo vyvlastnění, vyjma případů, kdy je to ve veřejném zájmu, v souladu s řádným právním postupem, na nediskriminačním základě a proti vyplacení okamžité, přiměřené a účinné náhrady.
92. Zatlčaté zamýšlená dohoda v článku 9.7 stanoví, že převody týkající se investic, jako jsou kapitálové vklady ke zvýšení investice a vyplácení dividend nebo jiných příjmů, mohou být uskutečňovány bez omezení, ve volně směnitelné měně.
93. Zatlčesté a na posledním místě, článek 9.8 zamýšlené dohody ukládá každé smluvní straně povinnost uznat subrogační, převody práv nebo nároků a postoupení pohledávek v souvislosti s investicemi uskutečněnými na jejím území fyzickými nebo právníckými osobami druhé strany.
94. Tento soubor závazků „zacházení, které není méně příznivé“, a zákazů svévolného zacházení, které se týkají zejména využívání, zvyšování a prodeje podílů fyzických a právníckých osob každé smluvní strany ve společnostech, které vykonávají hospodářskou činnost na území druhé smluvní strany, přispívá k právní jistotě investorů. Účelem zavedení takového normativního rámce je podpora, usnadnění a úprava obchodu mezi Uníí a Singapurskou republikou ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 36 tohoto posudku.
95. Kromě toho, ustanovení oddílu A kapitoly 9 zamýšlené dohody, v rozsahu, v němž se týkají přímých investic, mohou mít přímé a bezprostřední účinky na tento obchod, jelikož se týkají zacházení s účastí podnikatelů jedné smluvní strany na řízení a kontrole společností vykonávajících hospodářskou činnost na území druhé smluvní strany.
96. Z toho plyne, že tato ustanovení mají podle kritérií připomenutých v bodě 36 tohoto posudku zvláštní spojitost s uvedeným obchodem.
97. Okolnost, na kterou poukázala Rada a některé členské státy, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, že uvedený oddíl obsahuje ustanovení, která umožňují členským státům posoudit, zda uplatňování zamýšlené dohody je v souladu s jejich kategorickými požadavky veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti, jakož i s jinými cíli veřejného zájmu nebo týkajícími se vlastnického práva, trestního práva, daňového práva a sociálního zabezpečení, nemá v tomto ohledu vliv.
98. Pokud jde zaprvé o pravomoc každého členského státu Unie posoudit, zda tyto kategorické požadavky a jiné cíle jsou, pokud jde o ně, chráněny, odkazují Rada a uvedené členské státy na čl. 9.3 odst. 3 zamýšlené dohody, který uvádí – stejně jako podobná ustanovení obsažená v jiných kapitolách této dohody – že odchýlně od „zacházení, které není méně příznivé“, které vyžadují odstavce 1a 2 tohoto článku, lze uplatnit méně příznivé zacházení, pokud nepředstavuje skryté omezování a je nezbytné pro zachování veřejného pořádku, ochranu veřejné bezpečnosti nebo ochranu některého z ostatních veřejných zájmů vyjmenovaných v uvedeném odstavci 3.
99. Rada a tytéž členské státy odkazují rovněž na článek 9.5 zamýšlené dohody, který zaručuje investorům zacházení, které není méně příznivé, pokud jde o náhradu za ztráty utrpěné v důsledku některé ze situací vyjmenovaných v tomto článku, mezi něž patří válečný stav, vnitrostátní stav nouze a zničení investice veřejnými orgány nebo ozbrojenými silami.

100. Poukazují v tomto ohledu na to, že Unie nemůže sjednávat závazky místo členských států v oblastech, které z povahy věci patří do pravomoci příslušející výlučně jim.
101. Je však třeba konstatovat, že čl. 9.3 odst. 3 zamýšlené dohody nestanoví závazek, nýbrž možnost uplatnit odchylku. Na jejím základě může členský stát z naléhavých důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo některého jiného veřejného zájmu uvedeného v tomto odstavci 3 zacházet se singapurskými investory méně příznivě než s vlastními investory. Povolením takové odchylky toto ustanovení nezakládá žádný mezinárodní závazek v oblasti veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo jiných veřejných zájmů.
102. Uvedený čl. 9.3 odst. 3 vyžaduje, aby jakékoliv méně příznivé zacházení se singapurskými investory bylo „nezbytné“ a nepředstavovalo „skryté omezování“. Tyto dva požadavky umožňují zaručit, že závazek „zacházení, které není méně příznivé“, uvedený v čl. 9.3 odst. 1 a 2 zamýšlené dohody, nebude zbaven užitečného účinku. Jak uvedla generální advokátka v bodě 335 svého stanoviska, omezení posuzovací pravomoci členských států, které vyplývá z uvedeného odstavce 3, je inherentní vedení mezinárodního obchodu, který spadá do výlučné pravomoci Unie. Společné ustanovení připomínající uvedené požadavky tedy spadá do této pravomoci.
103. Z toho plyne, že čl. 9.3 odst. 3 zamýšlené dohody nezasahuje do pravomocí členských států v oblasti veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a jiných veřejných zájmů, ale ukládá členským státům povinnost vykonávat své pravomoci způsobem, který nezbavuje obchodní závazky sjednané Unií podle článku 9.3 odst. 1 a 2 uvedené dohody užitečného účinku.
104. Podobný závěr je třeba učinit v případě článku 9.5 zamýšlené dohody. Tento článek se nedotýká posuzovací pravomoci členských států, pokud jde o použití jejich ozbrojených sil nebo vyhlášení vnitrostátního stavu nouze, ale pouze stanoví, že pokud investice utrpěly ztrátu z důvodu jedné ze situací, které jsou zde vyjmenovány, na singapurské i unijní investory musí být uplatněna stejná právní úprava v oblasti odškodnění nebo vyrovnání.
105. Pokud jde dále o ustanovení týkající se vlastnického práva, trestního práva, daňového práva a sociálního zabezpečení, Rada a členské státy, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, odkazují na články 9.6 a 9.7 zamýšlené dohody. Cílem prvního z těchto článků je chránit investory každé smluvní strany před svévolným vyvlastněním nebo vyvlastněním bez náhrady na území druhé smluvní strany, zatímco druhý, který se týká možnosti investorů provádět bez omezení převody týkající se jejich investic, v odstavci 2 stanoví, že „[n]ic v tomto článku nelze vykládat tak, aby to bránilo smluvní straně ve spravedlivém a nediskriminačním použití jejího práva týkajícího se [...] trestných činů, [...] sociálního zabezpečení, veřejného penzijního [pojištění] nebo povinného spoření [a] daní“.
106. Rada má zejména za to, že článek 9.6 zamýšlené dohody spadá do pravomocí příslušejících pouze členským státům v oblasti vlastnického práva. Cituje v této souvislosti článek 345 SFEU, který stanoví, že Smlouvy se nijak nedotýkají úpravy vlastnictví uplatňované v členských státech.
107. Jak již Soudní dvůr uvedl, článek 345 SFEU vyjadřuje zásadu neutrality Unie ve vztahu k úpravě vlastnictví uplatňované v členských státech, ovšem nevyjímá tyto úpravy ze základních pravidel Unie (viz rozsudek ze dne 22. října 2013, Essent a další, C-105/12 až C-107/12, EU:C:2013:677, body 29 a 36). V projednávaném případě článek 9.6 zamýšlené dohody, jehož obsah je v podstatě uveden v bodě 91 tohoto posudku, neobsahuje žádný závazek týkající se úpravy vlastnictví v členských státech. Cílem tohoto článku je pouze stanovit případným rozhodnutím o znárodnění nebo vyvlastnění meze, které mají investorům zaručit, že k takovému rozhodnutí dojde za spravedlivých podmínek a při dodržení obecných zásad a základních práv, a zejména zásady nediskriminace. Vyjadřuje tedy prostou skutečnost, že i když členské státy mají volnost při výkonu svých pravomocí v oblasti vlastnického práva, a potažmo při změně úpravy vlastnictví, pokud jde o ně, nejsou zproštěny povinnosti dodržovat tyto zásady a základní práva.

108. Článek 9.7 zamýšlené dohody neobsahuje žádný závazek pro členské státy týkající se jejich trestního práva, daňového práva nebo sociálního zabezpečení, ale v podstatě pouze stanoví, že jakékoliv uplatňování, v Unii nebo v Singapuru, právních předpisů v dané oblasti na investora druhé smluvní strany musí být „spravedlivé a nediskriminační“, jak upřesňuje odstavec 2 tohoto článku 9.7.
109. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že ustanovení oddílu A kapitoly 9 zamýšlené dohody spadají do společné obchodní politiky v rozsahu, v němž se týkají přímých zahraničních investic mezi Unií a Singapurskou republikou.
110. Toto zjištění však nestačí k učinění závěru, že Unie má pravomoc schválit tento oddíl kapitoly 9 sama. Tento oddíl se totiž týká i jiných než přímých zahraničních investic. Vliv, jaký má uplatnění tohoto oddílu na tyto jiné investice na povahu pravomoci Unie schválit tuto část zamýšlené dohody, je zkoumán v bodech 226 až 243 tohoto posudku.

Závazky týkající se ochrany duševního vlastnictví

111. Podle čl. 207 odst. 1 SFEU zahrnuje společná obchodní politika „obchodní aspekty duševního vlastnictví“.
112. Mezinárodní závazky sjednané Unií v oblasti duševního vlastnictví spadají pod tyto „obchodní aspekty“, pokud mají zvláštní spojitost s mezinárodním obchodem v tom smyslu, že jejich účelem je především podpora, usnadnění nebo úprava tohoto obchodu a že na něj mají přímé a bezprostřední účinky [rozsudek ze dne 18. července 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, body 49 až 52, jakož i posudek 3/15 (Marrákešská smlouva o přístupu k publikovaným dílům), ze dne 14. února 2017, EU:C:2017:114, bod 78].
113. Závazky v oblasti duševního vlastnictví obsažené v zamýšlené dohodě jsou uvedeny v jejím článku 11 a doplňují, jak upřesňuje článek 11.2 této dohody, práva a povinnosti smluvních stran na základě Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví [příloha 1 C Dohody o zřízení WTO, podepsané v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a schválené rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. 1994, L 336, s. 1; Zvl. vyd. 11/21, s. 80, dále jen „dohoda o zřízení WTO“) a dalších jimi uzavřených mnohostranných mezinárodních smluv v oblasti duševního vlastnictví.
114. V oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících připomíná zamýšlená dohoda v článku 11.4, nadepsaném „Poskytovaná ochrana“, povinnosti smluvních stran na základě různých mezinárodních úmluv, mezi něž patří Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl, podepsaná v Bernu dne 9. září 1886 (Pařížský akt ze dne 24. července 1971), ve znění změn ze dne 28. září 1979, jakož i Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o autorském právu, podepsaná dne 20. prosince 1996 v Ženevě, která byla schválena jménem Unie rozhodnutím Rady 2000/278/ES ze dne 16. března 2000 (Úř. věst. 2000, L 89, s. 6; Zvl. vyd. 11/33, s. 208). Kromě toho stanoví především pravidla týkající se minimální doby ochrany různých kategorií děl (článek 11.5) a povinnost chránit autory proti obcházení technologických prostředků, které užívají k zabránění jednání, k němuž neudělili souhlas (článek 11.9).
115. V oblasti ochranných známek zamýšlená dohoda v článku 11.13 stanoví, že každá smluvní strana zpřístupní veřejnosti elektronickou databázi žádostí o zápis ochranných známek a zapsaných ochranných známek. Každá smluvní strana musí kromě toho zaručit, že každé odmítnutí zápisu bude písemně odůvodněno rozhodnutím, proti kterému lze podat odvolání. Třetí strany musí mít možnost podat proti žádostem o zápis námítku.

116. V oblasti zeměpisných označení ukládá čl. 11.17 odst. 1 zamýšlené dohody každé smluvní straně povinnost zavést „systém registrace a ochrany zeměpisných označení pro takové kategorie vín, lihovin, zemědělských produktů a potravin, jež považuje za vhodné“. Tyto systémy musí zahrnovat určité procesní prvky, popsané v odstavci 2 uvedeného článku 11.17, umožňující mimo jiné zohlednit legitimní zájmy třetích stran. Odstavec 3 téhož článku dodává, že zeměpisná označení chráněná každou smluvní stranou budou zapsána na seznam vedený Výborem pro obchod zřízeným zamýšlenou dohodou. Zeměpisná označení uvedená na tomto seznamu musí být podle článku 11.19 této dohody chráněna smluvními stranami tak, aby dotčení podnikatelé mohli zabránit tomu, aby třetí strany uvedly veřejnost v omyl nebo prováděly jiné akty nekalé hospodářské soutěže.
117. V oblasti průmyslových vzorů musí každá smluvní strana v souladu s články 11.24 až 11.26 zamýšlené dohody chránit, pod dobu alespoň deseti let od data žádosti o ochranu, nezávisle vytvořené průmyslové vzory, které jsou nové nebo původní. Uvedený článek 11.24 upřesňuje, že z takové ochrany jsou vyloučeny průmyslové vzory, které jsou v zásadě diktovány technickými nebo funkčními hledisky, jakož i ty, které jsou v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy.
118. V oblasti patentů zamýšlená dohoda připomíná v článku 11.29 povinnosti smluvních stran podle některých mezinárodních nástrojů a obsahuje závazek spolupráce. Její článek 11.31 kromě toho uvádí, že „[s]mluvní strany uznávají, že farmaceutické výrobky chráněné na jejich příslušných územích patentem mohou podléhat správní registraci, než jsou na jejich trhy uvedeny“, že tyto strany „umožní prodloužení trvání práv patentové ochrany, aby držitelé patentu kompenzovaly zkrácení účinné životnosti patentu v důsledku správní registrace“, a že „[p]rodloužení trvání práv patentové ochrany nesmí překročit pět let“.
119. Článek 11.33 zamýšlené dohody dodává, že „[p]okud smluvní strana požaduje předložení údajů ze zkoušek či studií týkajících se bezpečnosti a účinnosti farmaceutického výrobku před registrací takového výrobku, nesmí dotčená smluvní strana po dobu alespoň pěti let od data schválení v dotčené smluvní straně povolit třetím stranám uvést na trh stejný či podobný výrobek na základě registrace udělené straně, která poskytla údaje ze zkoušek či studie, pokud k tomu strana, která poskytla údaje ze zkoušek či studie, neposkytla schválení“. Článek 11.34 této dohody uvádí podobná pravidla, jejichž cílem je ochrana údajů ze zkoušek předkládaných za účelem správní registrace zemědělského chemického přípravku.
120. A konečně v oblasti odrůd rostlin připomíná článek 11.35 zamýšlené dohody povinnosti smluvních stran podle mezinárodní úmluvy.
121. Hlavním cílem tohoto souboru ustanovení týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících, ochranných známek, zeměpisných označení, průmyslových vzorů, patentů, údajů ze zkoušek a odrůd rostlin, tvořeného připomenutím stávajících mnohostranných mezinárodních závazků na jedné straně a dvoustrannými závazky na straně druhé, je podle čl. 11.1 odst. 1 písm. b) této dohody zajistit unijním a singapurským podnikatelům „odpovídající úroveň“ ochrany jejich práv duševního vlastnictví.
122. Výše uvedená ustanovení kapitoly 11 zamýšlené dohody umožňují unijním a singapurským podnikatelům, aby na území druhé smluvní strany požívali standardů ochrany práv duševního vlastnictví, které jsou do jisté míry homogenní, a přispívají k jejich rovnoprávné účasti na volném obchodování se zbožím a službami mezi Unií a Singapurskou republikou.
123. Totéž platí pro články 11.36 až 11.47 zamýšlené dohody, které ukládají každé smluvní straně povinnost stanovit některé občanskoprávní postupy a opatření umožňující dotčeným osobám domáhat se svých práv duševního vlastnictví a zajistit jejich dodržování. Tato ustanovení zajišťují určitou homogenitu mezi úrovněmi soudní ochrany, kterou mají k dispozici držitelé práv duševního vlastnictví v Unií a v Singapuru.

124. Totéž platí i pro články 11.48 až 11.50 dohody, které ukládají každé smluvní straně povinnost zavést metody, jež celním orgánům umožní identifikaci padělaného zboží nebo zboží porušujícího autorská práva, a umožnit držitelům práv duševního vlastnictví dosáhnout v případě podezření na padělání nebo porušování autorských práv pozastavení propuštění tohoto zboží do volného oběhu. Tato ustanovení vytvářejí určitou homogenitu mezi nástroji, které jsou k dispozici na ochranu držitelů práv duševního vlastnictví proti dovozu padělaného zboží nebo zboží porušujícího autorská práva v Unii a v Singapuru.
125. Ze všech těchto skutečností především vyplývá, že cílem ustanovení kapitoly 11 zamýšlené dohody je skutečně, jak uvádí čl. 11 odst. 1 této dohody, „usnadňovat výrobu inovativních a tvořivých produktů a jejich uvádění na trh a poskytování služeb mezi smluvními stranami“ a „zvýšit užitek z obchodu a investic“.
126. Z uvedených skutečností dále vyplývá, že tato kapitola nepatří do rámce harmonizace právních předpisů členských států Unie, ale jejím cílem je upravit liberalizaci obchodu mezi Unii a Singapurskou republikou.
127. A konečně s ohledem na zásadní místo, připomenuté generální advokátkou v bodě 436 jejího stanoviska, které zaujímá ochrana práv duševního vlastnictví v rámci obchodu se zbožím a službami obecně a v boji proti protiprávnímu obchodu obzvláště, se jeví, že ustanovení kapitoly 11 zamýšlené dohody mohou mít přímé a bezprostřední účinky na obchod mezi Unii a Singapurskou republikou.
128. Z toho plyne, na základě kritérií připomenutých v bodech 36 a 112 tohoto posudku, že kapitola 11 zamýšlené dohody se vztahuje na „obchodní aspekty duševního vlastnictví“ ve smyslu čl. 207 odst. 1 SFEU.
129. Některé členské státy, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, tvrdí, že kapitola 11 zamýšlené dohody pokrývá rovněž neobchodní aspekty duševního vlastnictví, jelikož její článek 11.4 v souvislosti s právem autorským a právy s ním souvisejícími odkazuje na mezinárodní úmluvy, které obsahují ustanovení týkající se osobnostních práv. Nicméně odkaz v zamýšlené dohodě na tyto úmluvy nestačí, pro účely určení povahy pravomoci Unie k uzavření zamýšlené dohody, k tomu, aby tato oblast mohla být považována za samostatnou součást této dohody, která osobnostní práva nezmiňuje.
130. Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že cílem kapitoly 11 zamýšlené dohody je především usnadnit a upravit obchod mezi Unii a Singapurskou republikou a že její ustanovení mohou mít na tento obchod přímé a bezprostřední účinky ve smyslu judikatury připomenuté v bodech 36 a 112 tohoto posudku. Tato kapitola tedy spadá do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.

Závazky týkající se hospodářské soutěže

131. Podle čl. 12.1 odst. 1 zamýšlené dohody smluvní strany uznávají „význam volné a nenarušené hospodářské soutěže v rámci svých obchodních vztahů“ a současně to, že „obchodní postupy nebo transakce porušující hospodářskou soutěž mohou narušit řádné fungování trhů a ohrozit přínosy liberalizace obchodu“.
132. Článek 12.1 odst. 2 této dohody ukládá za tímto účelem každé smluvní straně povinnost mít právní předpisy, jež účinně řeší dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, jejichž účelem nebo důsledkem je znemožnění, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, jakož i zneužívání dominantního postavení a spojování podniků, které vede k podstatnému omezení hospodářské soutěže nebo jí významně brání, pokud mají tyto dohody, rozhodnutí, jednání ve vzájemné shodě, zneužívání a spojování podniků vliv na obchod mezi Unii a Singapurskou republikou.

133. Článek 12.2 uvedené dohody dodává, že každá smluvní strana se zavazuje pověřit orgány prováděním svých příslušných právních předpisů, uvedených v odstavci 2 tohoto článku 12.1, a uplatňovat tyto předpisy transparentně a nediskriminačně při dodržování zásad nestranného řízení a práva na obhajobu.
134. Tato ustanovení zamýšlené dohody patří nepochybně do rámce liberalizace obchodu mezi Unií a Singapurskou republikou. Týkají se totiž specificky boje proti protisoutěžním jednáním a proti spojováním podniků, jejich účelem nebo důsledkem je bránění tomu, aby obchod mezi Unií a tímto třetím státem probíhal za zdravých podmínek hospodářské soutěže.
135. Uvedená ustanovení tedy spadají do oblasti společné obchodní politiky, a nikoliv do oblasti vnitřního trhu. Skutečnost, že se zamýšlená dohoda netýká harmonizace právních předpisů členských států Unie nebo obchodu mezi členskými státy, je ostatně podpořena první větou článku 12.2 této dohody, podle níž si „[k]aždá smluvní strana [...] zachová samostatnost při rozvoji a prosazování právních předpisů“, jakož i upřesněním v článku 12.1, podle něhož se kapitola 12 vztahuje na protisoutěžní dohody, rozhodnutí, jednání ve vzájemné shodě, zneužívání dominantního postavení a protisoutěžní spojování podniků pouze v rozsahu, v němž tyto mají vliv na obchod mezi Unií a Singapurskou republikou.
136. Články 12.3 a 12.4 uvedené dohody mají rovněž zvláštní spojitost s obchodem mezi Unií a Singapurskou republikou. Tato ustanovení totiž v zásadě stanoví, že všechny veřejné podniky, podniky pověřené zvláštními nebo výlučnými právy a státní monopoly zachází se zbožím a poskytovateli služeb druhé smluvní strany nediskriminačním způsobem.
137. Kapitola 12 zamýšlené dohody obsahuje rovněž ustanovení v oblasti subvencí. Tato ustanovení připomínají povinnosti smluvních stran podle Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních, která je součástí přílohy 1 A dohody o zřízení WTO, určují, které subvence související s obchodem se zbožím a službami mezi Unií a Singapurskou republikou jsou zakázány, a ukládají každé smluvní straně povinnost vyvinout co největší úsilí k nápravě nebo odstranění účinků nezakázaných subvencí na obchod s druhou smluvní stranou.
138. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že kapitola 12 zamýšlené dohody spadá, na základě kritérií připomenutých v bodě 36 tohoto posudku, do výlučné pravomoci Unie uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.

Závazky v oblasti udržitelného rozvoje

139. Jak vyplývá z bodu 5 tohoto posudku, zmocnění k zahájení jednání se Singapurskou republikou za účelem uzavření dohody o volném obchodu bylo dáno dne 22. prosince 2009.
140. Cílem těchto jednání bylo, jak zdůraznil ve svém vyjádření Parlament, dospět k dohodě o volném obchodu „nové generace“, to znamená dohodě obsahující vedle klasických prvků takové dohody, jako je snížení jak celních, tak necelních překážek obchodu se zbožím a službami, i jiné aspekty, které jsou pro tento obchod relevantní, či dokonce nezbytné.
141. Smlouvy o EU a FEU vstoupily v platnost dne 1. prosince 2009. Pokud jde o společnou obchodní politiku, Smlouva o FEU se značně liší od dříve platné Smlouvy o ES v tom, že do uvedené politiky začleňuje nové aspekty současného mezinárodního obchodu. Rozšíření oblasti společné obchodní politiky Smlouvou o FEU představuje výrazný vývoj primárního práva Unie (viz rozsudek ze dne 18. července 2013, Daiichi Sankyo a Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, body 46 a 48).

142. Tento vývoj je charakterizován mimo jiné pravidlem uvedeným v čl. 207 odst. 1 druhé větě SFEU, podle níž „[s]polečná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie“. Tyto zásady a cíle jsou upřesněny v čl. 21 odst. 1 a 2 SEU a týkají se zejména, jak je uvedeno v odstavci 2 písm. f) tohoto článku 21, udržitelného rozvoje spojeného s ochranou a zlepšením kvality životního prostředí a udržitelným hospodařením se světovými přírodními zdroji.
143. Povinnost Unie začlenit uvedené cíle a zásady do provádění společné obchodní politiky vyplývá z čl. 207 odst. 1 druhé věty SFEU ve spojení s čl. 21 odst. 3 SEU a článkem 205 SFEU.
144. Podle čl. 21 odst. 3 SEU totiž Unie „[p]ři vypracování a provádění vnější činnosti v jednotlivých oblastech podle této hlavy a podle části páté [Smlouvy o FEU] [...] sleduje cíle uvedené v odstavcích 1 a 2“. Pátá část Smlouvy o FEU zahrnuje mimo jiné společnou obchodní politiku.
145. Článek 205 SFEU vyjadřuje tutéž povinnost, když uvádí, že „[č]innost Unie na mezinárodní scéně podle [páté části Smlouvy o FEU] spočívá na zásadách, sleduje cíle a je prováděna v souladu s obecnými ustanoveními, která jsou obsažena v hlavě V kapitole 1 [Smlouvy o EU]“. Kapitola 1 hlavy V Smlouvy o EU obsahuje mimo jiné článek 21 SEU.
146. Kromě toho je třeba zohlednit článek 9 SFEU, podle něhož „[p]ři vymezování a provádění svých politik a činností přihlíží Unie k požadavkům spojeným [...] [se] zárukou přiměřené sociální ochrany“, a článek 11 SFEU, který stanoví, že „[p]ožadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Unie, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje“ (obdobně viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, AGET Iraklis, C-201/15, EU:C:2016:972, bod 78). Kromě toho čl. 3 odst. 5 SEU ukládá Unii povinnost přispívat ve svých vztazích s okolním světem k „volnému a spravedlivému“ obchodování.
147. Z toho plyne, že cíl udržitelného rozvoje je nyní nedílnou součástí společné obchodní politiky.
148. V projednávaném případě smluvní strany v preambuli zamýšlené dohody prohlašují, že jsou „odhodlány posílit své hospodářské, obchodní a investiční vztahy v souladu s cílem udržitelného rozvoje v oblasti hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí“. S touto perspektivou kapitola 13 této dohody v člancích 13.1 a 13.2 uvádí, že udržitelný rozvoj, jehož součástí jsou sociální ochrana pracovníků a ochrana životního prostředí, které se vzájemně posilují, je součástí cílů obchodních vztahů mezi Unií a Singapurskou republikou.
149. Pokud jde o sociální ochranu pracovníků, články 13.3 až 13.5 zamýšlené dohody obsahují – vedle různých závazků smluvních stran spolupracovat, vyměňovat si informace a přihlížet k vědeckým informacím – povinnost každé ze smluvních stran účinně uplatňovat zásady týkající se základních práv v práci. Tyto zásady jsou vyjmenovány v čl. 13.3 odst. 3 této dohody a podle nástrojů přijatých v rámci Mezinárodní organizace práce (MOP) zahrnují „svobodu sdružování a účinné uznání práva na kolektivní vyjednávání“, „odstranění všech forem nucené nebo povinné práce“, „faktické zrušení dětské práce“, jakož i „odstranění diskriminace s ohledem na zaměstnání a povolání“. Uvedené zásady odpovídají zásadám Deklarace MOP o základních zásadách a právech při práci a navazujících opatření k této deklaraci, přijaté dne 18. června 1998 v Ženevě (příloha revidována dne 15. června 2010), a jsou, jak zdůrazňuje bod 3 preambule této deklarace, spojeny s cílem udržitelného rozvoje.
150. Co se týče ochrany životního prostředí, články 13.6 až 13.10 zamýšlené dohody obsahují – vedle různých závazků smluvních stran spolupracovat, vyměňovat si informace a přihlížet k vědeckým informacím – jejich povinnost provést účinně vícestranné dohody týkající se životního prostředí, jejichž stranami (čl. 13.6 odst. 2), bojovat proti obchodu s nezákonně vytěženým dřevem a výrobky z tohoto dřeva [čl. 13.7 písm. b)], dodržovat udržitelné využívání populací ryb, jak je definují mezinárodní nástroje, jež smluvní strany ratifikovaly [čl. 13.8 písm. a)], bojovat proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu [čl. 13.8 písm. b)] a přijmout účinná opatření pro sledování a kontrolu, jež zajistí soulad s ochrannými opatřeními [čl. 13.8 písm. c)].

151. Článek 13.6 odst. 4 této dohody upřesňuje, že smluvní strany nesmějí uplatňovat opatření přijatá či zachovaná k provádění vícestranných dohod týkajících se životního prostředí způsobem, jenž by představoval nástroj svévolné nebo neoprávněné diskriminace mezi těmito stranami nebo skryté omezení obchodu.
152. Prostřednictvím výše uvedených ustanovení kapitoly 13 zamýšlené dohody se Unie a Singapurská republika v podstatě zavazují, že zajistí, aby při vzájemném obchodování byly dodržovány závazky, které vyplývají z mezinárodních úmluv v oblasti sociální ochrany pracovníků a ochrany životního prostředí, jejichž jsou stranami.
153. Tento závěr není zpochybněn skutečností, že mezinárodní závazky připomenuté v kapitole 13 zamýšlené dohody, a sice zejména závazky uvedené v bodech 149 a 150 tohoto posudku, se vztahují nejen na obchod mezi Unií a Singapurskou republikou. Vzhledem k tomu, že pro účely dodržování těchto závazků je obtížné rozlišovat mezi výrobky a službami, které jsou předmětem obchodu mezi Unií a uvedeným třetím státem, a těmi, které jeho předmětem nejsou, totiž nutnost účinně zajistit, aby byly tyto závazky v rámci tohoto obchodu dodrženy, odůvodňuje, že se tytéž závazky vztahují na všechny činnosti v předmětných odvětvích.
154. Kromě toho na rozsah povinností vyplývajících z mezinárodních úmluv, na které zamýšlená dohoda odkazuje, se vztahují mechanismy výkladu, zprostředkování a řešení sporů, které platí pro tyto úmluvy. Zamýšlená dohoda zachovává uplatňování těchto vnějších mechanismů, když v článku 13.16 uvádí, že její vlastní mechanismy řešení sporů a zprostředkování obsažené v jejích kapitolách 15 a 16, se na kapitolu 13 nevztahují.
155. Z toho plyne, že kapitola 13 se netýká působnosti mezinárodních úmluv, na které odkazuje, ani pravomocí Unie nebo členských států v souvislosti s těmito úmluvami. Vykazuje naproti tomu zvláštní spojitost s obchodem mezi Unií a Singapurskou republikou.
156. Uvedená kapitola 13 totiž upravuje tento obchod tak, že zajišťuje, aby probíhal v souladu s uvedenými úmluvami a žádné opatření přijaté na základě těchto úmluv nebylo uplatňováno způsobem, který by vedl ke svévolné nebo bezdůvodné diskriminaci nebo skrytému omezování uvedeného obchodu.
157. Tato kapitola může mít rovněž na tento obchod přímé a bezprostřední účinky.
158. Takové účinky plynou zaprvé ze závazků smluvních stran, vyplývajících z čl. 13.1 odst. 3 zamýšlené dohody, nepodporovat obchod snížením úrovně sociální ochrany a ochrany životního prostředí na svých územích pod standardy dané mezinárodními závazky a neuplatňovat tyto standardy ochranářským způsobem.
159. Zadruhé ustanovení kapitoly 13 zamýšlené dohody mohou mít přímé a bezprostřední účinky na obchod mezi Unií a Singapurskou republikou, jelikož snižují riziko nepřiměřených rozdílů mezi náklady na výrobu zboží a poskytování služeb v Unii na jedné straně a v Singapuru na straně druhé, a přispívají tak k rovnoprávné účasti podnikatelů z Unie a podnikatelů z tohoto třetího státu na volném obchodu.
160. Zatřetí, pokud jde konkrétně o závazky, jejichž předmětem je boj proti obchodu s nezákonně vytěženým dřevem a výrobky z tohoto dřeva a proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, uvedené v bodě 150 tohoto posudku, smluvní strany se v zamýšlené dohodě zavazují zavést nebo podporovat systémy dokumentace, ověřování a certifikace. Takové systémy mohou přímo ovlivnit obchod s předmětnými výrobky (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. prosince 2002, Komise v. Rada, C-281/01, EU:C:2002:761, bod 40).

161. Konečně zvláštní spojitost, kterou vykazují ustanovení kapitoly 13 zamýšlené dohody s mezinárodním obchodem mezi Unií a Singapurskou republikou, vyplývá rovněž z toho, že porušení ustanovení v oblasti sociální ochrany pracovníků a ochrany životního prostředí uvedených v této kapitole opravňuje, podle obvyčejové normy mezinárodního práva kodifikované v čl. 60 odst. 1 Úmluvy o smluvním právu, podepsané ve Vídni dne 23. května 1969 (Recueil des traités des Nations unies, sv. 1155, s. 331, dále jen „Vídeňská úmluva“), která se použije ve vztazích mezi Unií a třetími státy (pokud jde o použitelnost obvyčejových norem kodifikovaných ve Vídeňské úmluvě na vnější vztahy Unie, viz rozsudky ze dne 25. února 2010, Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, body 41 a 42, jakož i ze dne 21. prosince 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, body 100, 107, 110 a 113), druhou smluvní stranu k ukončení liberalizace tohoto obchodu podle ostatních ustanovení této dohody nebo k jejímu pozastavení.
162. Je totiž třeba konstatovat, že tato kapitola 13 zaujímá v zamýšlené dohodě zásadní místo.
163. Bylo by ostatně nesoudržné mít za to, že ustanovení liberalizující obchod mezi Unií a třetím státem spadají do společné obchodní politiky a ustanovení, která mají zajistit, aby tato liberalizace obchodu probíhala při respektování udržitelného rozvoje, do ní nespádají. Vedení obchodu v souladu s cílem udržitelného rozvoje totiž je, jak bylo uvedeno v bodě 147 tohoto posudku, nedílnou součástí této politiky.
164. Je pravda, že výlučná pravomoc Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU nemůže být uplatňována k úpravě úrovně sociální ochrany a ochrany životního prostředí na územích smluvních stran. Při přijímání takových pravidel by se pravomoci dělily mezi Unii a členské státy, a to zejména podle čl. 3 odst. 1 písm. d) a čl. 3 odst. 2, jakož i čl. 4 odst. 2 písm. b) a e) SFEU. Článek 3 odst. 1 písm. e) SFEU totiž nemá přednost před těmito ostatními ustanoveními Smlouvy o FEU a čl. 207 odst. 6 SFEU kromě toho stanoví, že „[v]ýkon pravomocí svěřených [...] v oblasti společné obchodní politiky se nedotýká vymezení pravomocí mezi Unií a členskými státy [...]“.
165. V projednávaném případě však z čl. 13.1 odst. 4 zamýšlené dohody vyplývá, že smluvní strany „nemají v úmyslu harmonizovat své pracovní či environmentální normy“, a z čl. 13.2 odst. 1 této dohody, že tyto smluvní strany uznávají vzájemně své právo stanovit vlastní úrovně ochrany životního prostředí a sociální ochrany a přijmout či příslušným způsobem změnit své dotčené zákony a politiky v souladu s jejich mezinárodními závazky v těchto oblastech.
166. Ze všech těchto skutečností vyplývá, že účelem ustanovení kapitoly 13 zamýšlené dohody není regulovat úrovně sociální ochrany a ochrany životního prostředí na územích smluvních stran, nýbrž upravit obchod mezi Unií a Singapurskou republikou v tom smyslu, že liberalizace obchodu je podmíněna tím, že smluvní strany dodržují své mezinárodní závazky v oblasti sociální ochrany pracovníků a ochrany životního prostředí.
167. Vzhledem k výše uvedenému spadá kapitola 13 zamýšlené dohody na základě kritérií připomenutých v bodě 36 tohoto posudku do společné obchodní politiky, a tudíž do výlučné pravomoci Unie podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU.

K pravomoci podle čl. 3 odst. 2 SFEU

Závazky týkající se služeb v oblasti dopravy

168. Z důvodů uvedených v bodech 56 až 68 tohoto posudku nespadají závazky obsažené v kapitole 8 zamýšlené dohody v rozsahu, v němž se týkají služeb mezinárodní námořní dopravy, železniční dopravy, silniční dopravy a vnitrozemské vodní dopravy, jakož i služeb neodmyslitelně spojených s těmito dopravními službami, do společné obchodní politiky, ale musí být schváleny v souladu s rozdělením pravomocí mezi Unii a členské státy v oblasti společné dopravní politiky.
169. Tuto společnou politiku upravuje hlava VI třetí části Smlouvy o FEU, přičemž tato hlava je tvořena články 90 až 100 SFEU. Posledně uvedený článek v odstavci 1 uvádí, že ustanovení uvedené hlavy se vztahují na dopravu po železnicích, silnicích a vnitrozemských vodních cestách, a v odstavci 2 svěřuje unijnímu normotvůrci pravomoc přijmout vhodná ustanovení pro dopravu námořní a leteckou. Článek 91 odst. 1 SFEU zmocňuje uvedeného normotvůrce k přijetí „společných pravidel“ v rámci společné dopravní politiky.
170. V bodě 17 rozsudku ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada (22/70, EU:C:1971:32), Soudní dvůr konstatoval, že pokud Unie přijala ustanovení, jimiž se, ať již jakoukoli formou, zavádějí společná pravidla, nemají členské státy již nadále právo, ať už jednají jednotlivě, či dokonce společně, sjednávat závazky s třetími státy, které se dotýkají těchto pravidel (viz rovněž rozsudek ze dne 5. listopadu 2002, Komise v. Dánsko, C-467/98, EU:C:2002:625, body 77 až 80).
171. V duchu této judikatury článek 216 SFEU přiznává Unii pravomoc uzavřít mimo jiné jakoukoliv mezinárodní dohodu, která „se může dotknout společných pravidel či změnit jejich oblast působnosti“.
172. Podle čl. 3 odst. 2 SFEU je povaha pravomoci, kterou má Unie k uzavření takové dohody, výlučná.
173. Komise má za to, že závazky obsažené v kapitole 8 zamýšlené dohody týkající se oblasti dopravy se mohou dotknout společných pravidel nebo změnit jejich oblast působnosti. Parlament toto stanovisko na rozdíl od Rady a členských států, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, sdílí.
174. Tuto otázku je třeba přezkoumat u všech způsobů dopravy zmíněných v seznamech závazků připojených ke kapitole 8 zamýšlené dohody. Vzhledem ke zvláštní pozornosti, kterou tato dohoda věnuje námořní dopravě, je třeba ji přezkoumat jako první.

— Námořní doprava

175. Kapitola 8 zamýšlené dohody sice v člancích 8.3 a 8.9, v bodě 11.A dodatků 8-A-1 a 8-B-1, jakož i v bodě 16.A dodatků 8-A-2 a 8-A-3 příloh této kapitoly vylučuje z oblasti své působnosti námořní kabotáž států, avšak službám v mezinárodní námořní dopravě věnuje celý pododdíl. Tento pododdíl je tvořen článkem 8.56 této dohody, který zní následovně:

„1. Tento pododdíl stanoví zásady liberalizace služeb mezinárodní námořní dopravy podle oddílů B (Přeshraniční poskytování služeb), C (Usazování) a D (Dočasná přítomnost fyzických osob za účelem obchodu).

2. Pro účely tohoto pododdílu:

„mezinárodní námořní doprava“ zahrnuje dopravní operace typu „z domu do domu“ a multimodální dopravní operace, tj. přepravu zboží, při níž je použito více než jednoho způsobu dopravy pod jedním přepravním dokladem a která zahrnuje námořní úsek, a v tomto smyslu zahrnuje právo přímo uzavírat smlouvy s poskytovateli jiných způsobů dopravy.

3. Pokud jde o mezinárodní námořní dopravu, smluvní strany se dohodly, že zajistí účinné provádění zásad neomezeného přístupu k nákladu na komerčním základě, svobody poskytovat služby mezinárodní námořní dopravy a rovněž národní zacházení v rámci poskytování těchto služeb.

S ohledem na stávající úroveň liberalizace mezi smluvními stranami v oblasti mezinárodní námořní dopravy:

- a) budou smluvní strany účinně uplatňovat zásadu neomezeného přístupu na mezinárodní trh námořní dopravy a obchodu na komerčním a nediskriminačním základě a
- b) každá smluvní strana uděluje plavidlům, která plují pod vlajkou druhé smluvní strany nebo která provozují poskytovatelé služeb druhé smluvní strany, zacházení, které není méně příznivé než zacházení, které uděluje vlastním plavidlům nebo plavidlům jakékoli třetí strany, podle toho, které z nich je příznivější, pokud jde mimo jiné o přístup do přístavů, využití infrastruktury a pomocné námořní služby v přístavech i pokud jde o související platby a poplatky, celní služby a přístup k prostoru pro přistání a vybavení pro nakládku a vykládku.

4. Při uplatňování těchto zásad smluvní strany:

- a) nezačlenění do budoucích dohod o službách v námořní dopravě s třetími zeměmi ustanovení o sdílení nákladu, včetně suchého sypkého a kapalného nákladu a pravidelné námořní dopravy, a v případě, že takováto ustanovení existují v předchozích dohodách, je v přiměřené časové lhůtě ukončí a
- b) při vstupu této dohody v platnost zruší a upustí od provádění všech jednostranných opatření a od správních, technických a ostatních překážek, které by mohly mít skryté omezující nebo diskriminační účinky na svobodné poskytování služeb v mezinárodní námořní dopravě.

5. Každá smluvní strana povolí poskytovatelům služeb mezinárodní námořní dopravy druhé smluvní strany usadit se na jejím území za podmínek pro usazování a provoz v souladu s podmínkami popsanými v jejím seznamu specifických závazků.

6. Smluvní strany zpřístupní poskytovatelům mezinárodní námořní přepravy druhé smluvní strany za rozumných a nediskriminačních podmínek použití těchto služeb v přístavech:

- a) pronájem plavidel s posádkou (lodivodní služby);
- b) tažné a vlečné služby;
- c) dodávky zásob;
- d) dodávky paliva a vody;
- e) likvidaci odpadů a balastní vody z vypouštění nádrží;
- f) služby kapitána přístavu;
- g) navigační služby a
- h) provozní služby na pobřeží nezbytné pro provoz plavidla, včetně komunikace, dodávek vody a elektrické energie, zařízení pro nouzové opravy, kotvení a přistání.“

176. Tento článek 8.56 je třeba vykládat společně se specifickými závazky, které jsou přílohou kapitoly 8 zamýšlené dohody. Články 8.7 a 8.12 této dohody totiž uvádějí, že „[o]dvětví liberalizovaná smluvní stranou [...] a omezení [...] prostřednictvím výhrad [...] jsou uvedena v seznamu specifických závazků“.
177. Z bodu 11.A dodatků 8-A-1 a 8-B-1 příloh této kapitoly vyplývá, že Unie a Singapurská republika nespojily závazky uvedené v článku 8.56 s žádnými omezeními, pokud jde o přeshraniční poskytování služeb mezinárodní námořní dopravy (způsoby 1 a 2).
178. Pokud jde naproti tomu o poskytování služeb mezinárodní námořní dopravy prostřednictvím přítomnosti fyzických osob (způsob 4), je třeba uvést, že zamýšlená dohoda zachovává ve vztazích mezi Unií a Singapurskou republikou status quo. Z bodu 16.A dodatku 8-A-3 příloh kapitoly 8 této dohody, podle něhož lze v Unii zachovat požadavek státní příslušnosti, a z bodu 11.A dodatku 8-B-1 těchto příloh, podle něhož není Singapurská republika povinna liberalizovat poskytování takových služeb způsobem 4, totiž vyplývá, že smluvní strany se nezavazují liberalizovat tento způsob poskytování služeb.
179. Pokud jde o poskytování služeb mezinárodní námořní dopravy prostřednictvím komerční přítomnosti na území druhé smluvní strany (způsob 3), závazek uvedený v čl. 8.56 odst. 5 zamýšlené dohody, podle něhož každá smluvní strana povolí poskytovatelům služeb mezinárodní námořní dopravy druhé smluvní strany usadit se na jejím území, je omezen body 16.A dodatku 8-A-2 a 11.A dodatku 8-B-1 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody, které omezují možnost poskytovatelů druhé smluvní strany usadit se za účelem provozování plavidel plujících pod vlajkou státu usazení.
180. Při posouzení, zda tyto závazky v případě služeb poskytovaných způsoby 1 a 2 a tyto omezené závazky v případě služeb poskytovaných způsobem 3 mohou „ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 SFEU, je třeba vycházet z ustálené judikatury Soudního dvora, podle níž toto riziko existuje, pokud tyto závazky spadají do působnosti uvedených pravidel [viz zejména rozsudek ze dne 4. září 2014, Komise v. Rada, C-114/12, EU:C:2014:2151, bod 68; posudek 1/13 (Přistoupení třetích států k Haagské úmluvě), ze dne 14. října 2014, EU:C:2014:2303, bod 71; rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, bod 29, a posudek 3/15 (Marrákešská smlouva o přístupu k publikovaným dílům), ze dne 14. února 2017, EU:C:2017:114, bod 105].
181. Konstatování takového rizika nevyžaduje naprostou shodu mezi oblastí, kterou pokrývají mezinárodní závazky, a oblastí, kterou pokrývá unijní právní úprava. Působnost společných pravidel Unie může být dotčena nebo změněna těmito závazky i tehdy, pokud tyto závazky spadají do oblasti, kterou uvedená pravidla již velkou měrou pokrývají [viz posudek 1/03 (Nová Luganská úmluva), ze dne 7. února 2006, EU:C:2006:81, bod 126; rozsudek ze dne 4. září 2014, Komise v. Rada, C-114/12, EU:C:2014:2151, body 69 a 70; posudek 1/13 (Přistoupení třetích států k Haagské úmluvě), ze dne 14. října 2014, EU:C:2014:2303, body 72 a 73, jakož i posudek 3/15 (Marrákešská smlouva o přístupu k publikovaným dílům), ze dne 14. února 2017, EU:C:2017:114, body 106 a 107].
182. V projednávaném případě oblast, do které spadají výše uvedené závazky obsažené v zamýšlené dohodě, již velkou měrou pokrývají společná pravidla uvedená v nařízení č. 4055/86, které upravuje uplatňování zásady volného pohybu služeb v námořní dopravě mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími státy.
183. Toto nařízení v článku 1 vymezuje dvě kategorie osob, na které se vztahuje volný pohyb služeb mezinárodní námořní dopravy, a to státní příslušníky členského státu, kteří jsou usazení v jiném členském státě, než je stát osoby, pro kterou je služba určena, a státní příslušníky členských států usazené ve třetím státě, jakož i společnosti námořní dopravy usazené ve třetím státě a kontrolované státními příslušníky členského státu.

184. Unijní normotvůrce rovněž stanovil požadavek vazby, když za použití formulace „pokud jsou jejich pravidla zapsána v daném členském státě v souladu s jeho právními předpisy“ v čl. 1 odst. 2 uvedeného nařízení stanovil, že státní příslušníci členského státu, kteří vykonávají činnost z provozovny nacházející se ve třetím státě, jsou vyloučeni z volného pohybu služeb, pokud jejich pravidla neplují pod vlajkou tohoto členského státu (viz rozsudek ze dne 8. července 2014, *Fonnschip a Svenska Transportarbetareförbundet*, C-83/13, EU:C:2014:2053, bod 34).
185. Nařízení č. 4055/86 takto vymezeným způsobem rozšiřuje volný pohyb služeb na služby mezinárodní námořní dopravy.
186. Kromě toho v čl. 1 odst. 3 nařízení č. 4055/86 upřesňuje, že „[n]a záležitosti upravované tímto nařízením se použijí články [51 až 54 SFEU]“.
187. Článek 6 odst. 1 a 2 tohoto nařízení dodává toto:
- „1. Nacházejí-li se státní příslušníci členských států nebo společnosti námořní dopravy [...] v situaci nebo v nebezpečí situace, v níž nemají účinnou příležitost ucházet se o nákladní plavbu do určité třetí země a z ní, uvědomí o tom dotyčný členský stát co nejdříve ostatní členské státy a Komisi.
2. Rada na návrh Komise [...] rozhodne o opatřeních, která mají být přijata. Tato opatření mohou zahrnovat [...] jednání a uzavření dohod o sdílení nákladu.“
188. Na poskytování služeb námořní dopravy mezi Unií a Singapurskou republikou se vztahují společná pravidla stanovená nařízením č. 4055/86. Tato pravidla zejména přiznávají poskytovatelům těchto služeb usazeným v členském státě, jakož i státním příslušníkům členského státu kontrolující společnost námořní dopravy nacházející se v Singapuru a poskytující takové služby prostřednictvím plavidel plujících pod vlajkou členského státu v zásadě volný přístup k dopravě do tohoto třetího státu a z něj. Naproti tomu poskytovatelé služeb námořní dopravy mezi Unií a uvedeným třetím státem, kteří nesplňují tyto požadavky vazby, nemají na takový přístup nárok.
189. Závazky obsažené v zamýšlené dohodě významně ovlivňují, či dokonce mění působnost těchto společných pravidel stanovených nařízením č. 4055/86 v případě služeb námořní dopravy mezi Unií a Singapurskou republikou.
190. Z článku 8.56 odst. 3 této dohody totiž vyplývá, že poskytovatelé služeb námořní dopravy z Unie, jakož i státní příslušníci členského státu kontrolující společnost námořní dopravy usazenou v Singapuru budou mít volný přístup k dopravě do tohoto třetího státu a z něj, a to aniž je od nich požadováno, aby jejich pravidla plula pod vlajkou členského státu. Tento režim se značně liší od režimu zavedeného nařízením č. 4055/86.
191. Pravidla stanovená v článku 6 tohoto nařízení jsou zamýšlenou dohodou rovněž dotčena. Zatímco z tohoto článku 6 vyplývá, že Rada může rozhodnout o jednání a uzavření dohod o sdílení nákladu, pokud státní příslušník členského státu nebo námořní společnost členského státu narazí na obtíže s přístupem k dopravě do třetího státu a z něj, čl. 8.56 odst. 4 této dohody počítá s postupným zrušením takových dohod.
192. Závazky zamýšlené dohody týkající se služeb námořní dopravy mezi Unií a Singapurskou republikou tedy mohou ovlivnit, či dokonce změnit společná pravidla stanovená nařízením č. 4055/86, která se vztahují na poskytování těchto služeb.
193. Pravomoc Unie schválit tyto závazky je tedy výlučná podle čl. 3 odst. 2 SFEU.

194. Totéž platí nutně i pro závazky, které mají doplnit přístup k uvedeným dopravním službám o volný přístup k pomocným službám, které jsou s nimi neodmyslitelně spojeny, vyjmenovaným v čl. 8.56 odst. 6 zamýšlené dohody, jakož i v bodě 12 dodatku 8-A-1, v bodě 17 dodatků 8-A-2 a 8-A-3 a v bodě 11 dodatku 8-B-1 příloh kapitoly 8 uvedené dohody.

– Železniční doprava

195. Za zásad uvedených v kapitole 8 zamýšlené dohody, shrnutých v bodě 51 tohoto posudku, ve spojení s bodem 11.C dodatku 8-A-1, bodem 16.C dodatků 8-A-2 a 8-A-3, jakož i bodem 11.B dodatku 8-B-1 příloh této kapitoly, vyplývá, že tato kapitola liberalizuje služby železniční dopravy mezi Uníí a Singapurskou republikou poskytované způsoby 2 a 3.

196. V tomto odvětví služeb se tedy Unie zavazuje k tomu, že umožní singapurským poskytovatelům přístup k sítím a činnostem železniční dopravy v Unii, případně aby se tam usadili za podmínek, které nejsou méně příznivé než ty, jež se vztahují na poskytovatele z Unie. Singapurská republika se zavazuje podobně ve vztahu k poskytovatelům z Unie, pokud jde o přístup k sítím a činnostem železniční dopravy na jejím území.

197. Uvedené závazky Unie spadají do oblasti, kterou velkou měrou pokrývají její společná pravidla.

198. Podmínky, které nejsou méně příznivé, na jaké mají podle těchto závazků nárok singapurští podnikatelé při přístupu k sítím a činnostem železniční dopravy v Unii a při usazení se v Unii, totiž odpovídají prvkům upraveným pravidly jednotného evropského železničního prostoru, jež stanoví směrnice 2012/34.

199. Tato směrnice, která byla přijata na základě článku 91 SFEU, v bodě 7 odůvodnění uvádí, že „[z]ásada volného pohybu služeb se vztahuje rovněž na železnice, s přihlédnutím ke specifickým rysům tohoto odvětví“. Z jejího článku 1 vyplývá, že „se vztahuje na používání železniční infrastruktury pro vnitrostátní a mezinárodní železniční dopravu“ a že stanoví mimo jiné „pravidla pro správu železniční infrastruktury a poskytování služeb železniční dopravy železničními podniky, které jsou nebo budou usazeny v členském státě“, jakož i „kritéria uplatňovaná členskými státy při vydávání, prodlužování nebo změnách licencí pro železniční podniky, které jsou nebo budou usazeny v Unii“.

200. Od vstupu zamýšlené dohody v platnost se bude na služby železniční dopravy poskytované v Unii singapurskými poskytovateli v souladu se závazky vyplývajícími z této dohody vztahovat režim přístupu a usazení, který bude pokrývat tytéž prvky jako režim zavedený směrnicí 2012/34 a nesmí být méně příznivý než uvedený režim.

201. Jak Soudní dvůr již konstatoval, pokud dohoda mezi Uníí a třetím státem stanoví, že se na mezinárodní vztahy upravené touto dohodou uplatní pravidla, která se velkou měrou překrývají se společnými pravidly Unie použitelnými na situace v rámci Společenství, je třeba mít za to, že tato dohoda může ovlivnit nebo změnit působnost těchto společných pravidel. Bez ohledu na neexistenci rozporu s uvedenými společnými pravidly totiž mohou být význam, působnost a účinnost těchto pravidel ovlivněny [viz zejména posudek 1/03 (Nová Luganská úmluva), ze dne 7. února 2006, EU:C:2006:81, body 143 a 151 až 153; posudek 1/13 (Přistoupení třetích států k Haagské úmluvě), ze dne 14. října 2014, EU:C:2014:2303, body 84 až 90, jakož i rozsudek ze dne 26. listopadu 2014, Green Network, C-66/13, EU:C:2014:2399, body 48 a 49].

202. Vzhledem k tomu, že závazky obsažené v zamýšlené dohodě ohledně služeb železniční dopravy spadají do oblasti, kterou již velkou měrou pokrývají společná pravidla Unie a jejich působnost může být těmito závazky ovlivněna nebo změněna, je pravomoc Unie schválit tyto závazky výlučně na základě čl. 3 odst. 2 SFEU.

203. Totéž platí nutně i pro závazky, které mají doplnit přístup k uvedeným dopravním službám o volný přístup k pomocným službám, které jsou s nimi neodmyslitelně spojeny, vyjmenovaným v bodě 12 dodatku 8-A-1, v bodě 17 dodatku 8-A-2 a v bodě 11 dodatku 8-B-1 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody.

– Silniční doprava

204. Za zásad uvedených v kapitole 8 zamýšlené dohody, shrnutých v bodě 51 tohoto posudku, ve spojení s bodem 11.D dodatku 8-A-1, bodem 16.D dodatků 8-A-2 a 8-A-3, jakož i bodem 11.C dodatku 8-B-1 příloh této kapitoly vyplývá, že tato kapitola liberalizuje bez omezení služby silniční dopravy v Unii a Singapuru poskytované způsobem 2 a do určité míry liberalizuje tyto služby poskytované způsoby 3 a 4.

205. Unie se tak zavazuje k tomu, že umožní singapurským poskytovatelům vykonávat v Unii osobní a nákladní silniční dopravu za podmínek, které nejsou méně příznivé než ty, jež se vztahují na poskytovatele z Unie. Singapurská republika se zavazuje podobně, pokud jde o poskytovatele z Unie.

206. Uvedené závazky Unie spadají do oblasti, kterou velkou měrou pokrývají její společná pravidla.

207. Podmínky, které nejsou méně příznivé, na jaké mají podle těchto závazků nárok singapurští podnikatelé při poskytování služeb silniční dopravy v Unii, totiž do značné míry odpovídají prvkům upraveným společnými pravidly uvedenými v nařízeních č. 1071/2009, 1072/2009 a 1073/2009.

208. Tato nařízení, která patří do společné dopravní politiky, podle jejich článků 1 stanoví společná pravidla pro přístup „k povolání podnikatele v silniční dopravě a výkon[u] tohoto povolání“ (nařízení č. 1071/2009), přístup k „mezinárodní silniční nákladní přeprav[ě] [v Unii]“ (nařízení č. 1072/2009) a přístup k „mezinárodní osobní přeprav[ě] autokary a autobusy [v Unii]“ (nařízení č. 1073/2009).

209. Od vstupu zamýšlené dohody v platnost se musí na služby silniční dopravy poskytované v Unii singapurskými poskytovateli v souladu se závazky obsaženými v této dohodě vztahovat režim přístupu, který bude pokrývat tytéž prvky jako režimy zavedené zejména nařízením č. 1072/2009 a 1073/2009 a nesmí být méně příznivý než tyto režimy.

210. Ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny v bodě 201 tohoto posudku, je třeba konstatovat, že takové mezinárodní závazky spadají do oblasti, kterou již velkou měrou pokrývají společná pravidla Unie, a mohou ovlivnit či změnit působnost těchto pravidel.

211. Pravomoc Unie schválit závazky týkající se služeb silniční dopravy je tedy výlučná na základě čl. 3 odst. 2 SFEU.

212. Totéž platí nutně i pro závazky týkající se pomocných služeb, které jsou s těmito dopravními službami neodmyslitelně spojeny, vyjmenovaných v bodě 12 dodatku 8-A-1, v bodě 17 dodatku 8-A-2 a v bodě 11 dodatku 8-B-1 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody.

– Vnitrozemská vodní doprava

213. Vnitrozemská vodní doprava, která je omezena na území členského státu Unie nebo Singapurské republiky, není v zamýšlené dohodě zmíněna, a podle článků 8.7 a 8.12 zamýšlené dohody se tedy na ni nevztahuje liberalizace stanovená v kapitole 8 této dohody.

214. Není liberalizována ani vnitrozemská vodní doprava mezi členskými státy Unie, třebaže je zmíněna v seznamu specifických závazků Unie v případě služeb poskytovaných způsobem 1 až 3. Vzhledem k omezením uvedeným v bodě 11.B dodatku 8-A-1 a v bodě 16.B dodatku 8-A-2 příloh kapitoly 8 zamýšlené dohody totiž singapurští podnikatelé v podstatě nemají na přístup k těmto dopravním činnostem nárok.
215. Tyto dodatky uvádějí zejména zachování požadavků na státní příslušnost. Kromě toho území třinácti členských států jsou vyloučena z přeshraničního poskytování těchto dopravních služeb. S ohledem na zeměpisnou situaci těchto členských států jsou vnitrozemské vodní cesty mezi členskými státy, které nejsou tímto vyloučením dotčeny, v zásadě omezeny na vnitrozemské vodní cesty spojující Německo, Rakousko, Francii, Lucembursko a Nizozemsko, jakož i cesty spojující Belgie, Francii a Nizozemsko. Přístup k těmto vodním cestám je však vyhrazen na základě stávajících dohod, s jejichž zachováním, bez rozšíření ve prospěch singapurských podnikatelů, uvedené dodatky výslovně počítají.
216. Z toho plyne, že zmínka o vnitrozemské vodní dopravě je v zamýšlené dohodě spojena nanejvýš se závazky velmi omezeného rozsahu.
217. Podle ustálené judikatury není třeba při zkoumání povahy pravomoci uzavřít mezinárodní smlouvu přihlížet k ustanovením této smlouvy, která mají mimořádně omezený dosah [viz zejména posudek 1/08 (Dohody, kterými se mění listiny specifických závazků podle GATS), ze dne 30. listopadu 2009, EU:C:2009:739, bod 166 a citovaná judikatura]. V projednávaném případě je tedy třeba určit povahu pravomoci Unie v souvislosti se závazky obsaženými v kapitole 8 zamýšlené dohody v oblasti dopravy s ohledem na závazky týkající se námořní, železniční a silniční dopravy. Vzhledem k tomu, že z důvodů uvedených v bodech 175 až 212 tohoto posudku má Unie na základě čl. 3 odst. 2 SFEU výlučnou pravomoc schválit tyto závazky, z tohoto závěru ve spojení se závěrem uvedeným v bodě 69 tohoto posudku plyne, že má výlučnou pravomoc v souvislosti s uvedenou kapitolou 8 jako celkem.
218. Na rozdíl od toho, co tvrdí Irsko, Protokol (č. 21) o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojený ke Smlouvám o EU a FEU, tento závěr nevyvrací. V tomto ohledu stačí uvést, že na společnou obchodní politiku a společnou dopravní politiku se tento protokol nevztahuje, a připomenout, že případně použitelné protokoly určuje cíl a obsah dotčeného aktu, a nikoliv naopak (obdobně viz rozsudek ze dne 22. října 2013, Komise v. Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, body 74 a 75). Vzhledem k tomu, že se zamýšlená dohoda netýká aspektů, které upravuje hlava V třetí části Smlouvy o FEU, není uvedený protokol v rámci tohoto řízení relevantní. Totéž platí pro Protokol (č. 22) o postavení Dánska připojený ke Smlouvám o EU a FEU, jak ostatně uvedlo Dánské království na jednání.

Závazky týkající se veřejných zakázek v oblasti dopravy

219. Jak bylo uvedeno v bodě 77 tohoto posudku, v rozsahu, v němž se závazky obsažené v kapitole 10 zamýšlené dohody týkají veřejných zakázek na služby mezinárodní námořní dopravy, železniční dopravy, silniční dopravy a vnitrozemské vodní dopravy, jakož i veřejných zakázek na služby neodmyslitelně spojené s těmito dopravními službami, nespádají do společné obchodní politiky.
220. Za těchto podmínek je třeba přezkoumat, zda Unie má v případě závazků týkajících se těchto veřejných zakázek na služby výlučnou vnější pravomoc podle čl. 3 odst. 2 SFEU.
221. Jak bylo uvedeno v bodech 75 a 76 tohoto posudku, kapitola 10 zamýšlené dohody obsahuje soubor pravidel, která mají upravit zadávání veřejných zakázek v Unii a v Singapuru tak, aby bylo zajištěno, že při řízeních o zadání takových zakázek budou dodržovány zásady zákazu diskriminace a transparentnosti.

222. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. 2014, L 94, s. 65), jakož i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. 2014, L 94, s. 243), zavádějí soubor společných pravidel, jejichž cílem je v podstatě zaručit, aby zadávání veřejných zakázek, mimo jiné v odvětví dopravy, bylo v rámci Unie v souladu s těmito stejnými zásadami, jak je uvedeno v bodě 1 odůvodnění a v článku 18 směrnice 2014/24, stejně jako v bodě 2 odůvodnění a v článku 36 směrnice 2014/25.
223. Od vstupu zamýšlené dohody v platnost se tedy na přístup singapurských poskytovatelů k veřejným zakázkám v Unii v oblasti dopravy budou vztahovat závazky, které pokrývají tytéž prvky, jaké jsou upraveny směrnicemi 2014/24 a 2014/25.
224. V souladu s judikaturou připomenutou v bodě 201 tohoto posudku má tedy Unie na základě čl. 3 odst. 2 SFEU výlučnou vnější pravomoc v případě mezinárodních závazků obsažených v kapitole 10 této dohody týkajících se veřejných zakázek na služby v oblasti dopravy, jelikož tyto závazky patří do oblasti, kterou již velkou měrou pokrývají společná pravidla Unie a mohly by ovlivnit či změnit působnost těchto pravidel.

Závazky týkající se jiných než přímých investic

225. Z důvodů uvedených v bodech 80 až 109 tohoto posudku patří závazky obsažené v oddíle A kapitoly 9 zamýšlené dohody v souvislosti s ochranou investic do společné obchodní politiky Unie, a tudíž do její výlučné pravomoci podle čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU v rozsahu, v němž se týkají „přímých zahraničních investic“ ve smyslu čl. 207 odst. 1 SFEU mezi Unií a Singapurskou republikou.
226. Nyní je třeba určit, zda má Unie výlučnou pravomoc podle čl. 3 odst. 2 SFEU rovněž v rozsahu, v němž se uvedený oddíl A týká jiných zahraničních investic mezi Unií a uvedeným třetím státem.
227. V tomto ohledu je třeba připomenout, že jiné než přímé zahraniční investice mohou být uskutečněny mimo jiné formou nabývání cenných papírů s cílem investovat bez úmyslu ovlivňovat řízení a kontrolu podniku (takzvané „portfoliové“ investice) a že takové investice představují pohyb kapitálu ve smyslu článku 63 SFEU (viz zejména rozsudky ze dne 28. září 2006, Komise v. Nizozemsko, C-282/04 a C-283/04, EU:C:2006:208, bod 19; ze dne 21. října 2010, Idryma Typou, C-81/09, EU:C:2010:622, bod 48, jakož i ze dne 10. listopadu 2011, Komise v. Portugalsko, C-212/09, EU:C:2011:717, bod 47).
228. Jak uvedla generální advokátka v bodě 367 svého stanoviska, jiné druhy investic, než je nabývání cenných papírů společností, jako jsou některé kategorie investic do nemovitostí nebo využití půjček, představují rovněž investice, na které se vztahuje kapitola 9 zamýšlené dohody, a stejně jako s nabýváním cenných papírů společností se s nimi může pojit pohyb kapitálu nebo plateb.
229. Komise, která se opírá především o judikaturu připomenutou v bodě 201 tohoto posudku, podle níž dohoda uzavřená Unií může i při neexistenci rozporu se společnými pravidly Unie tato pravidla „ovlivnit“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 SFEU, uvádí, že oddíl A kapitoly 9 zamýšlené dohody může ovlivnit článek 63 SFEU, a spadá tedy do výlučné pravomoci Unie podle uvedeného čl. 3 odst. 2.
230. Jak však uvádí Rada a členské státy, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, uvedenou judikaturu nelze použít na situaci, kdy je dotčeným pravidlem Unie ustanovení Smlouvy o FEU, a nikoliv pravidlo přijaté na jejím základě.
231. Tato judikatura, jejíž podstata je vyjádřena v poslední části věty v čl. 3 odst. 2 SFEU, totiž vychází z rozsudku ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada (22/70, EU:C:1971:32).

232. V bodech 17 až 19 tohoto rozsudku uvedl Soudní dvůr následující úvahy:

„17 [...] zejména pokaždé, když Společenství k provedení společné politiky předvídané ve Smlouvě přijme ustanovení, jimiž se, ať již jakoukoli formou, zavádějí společná pravidla, nemají členské státy nadále již právo, ať už jednájí jednotlivě, či dokonce i společně, sjednávat závazky vůči třetím státům, které se dotýkají těchto pravidel.

18 [...] v rozsahu, v němž dochází k zavádění těchto společných pravidel, může totiž pouze samotné Společenství převzít a plnit s účinky pro celou oblast použití právního řádu Společenství závazky sjednané ve vztahu k třetím státům.

19 [...] při provádění ustanovení Smlouvy nelze tudíž systém vnitřních opatření Společenství oddělit od systému vnějších vztahů.“

233. Z těchto částí rozsudku ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada (22/70, EU:C:1971:32), vyplývá, že „společnými pravidly“ jsou ustanovení sekundárního práva, která Společenství, nyní Unie, postupně zavedlo, a pokud Unie takto vykonala svou vnitřní pravomoc, musí mít souběžně výlučnou vnější pravomoc, aby se zabránilo tomu, že členské státy přijmou mezinárodní závazky, které mohou tato společná pravidla ovlivnit nebo změnit jejich působnost.

234. Byly by popřeny úvahy, jež byly základem pravidla výlučné vnější pravomoci obsaženého v rozsudku ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada (22/70, EU:C:1971:32), a potvrzeného pozdější judikaturou Soudního dvora (viz zejména rozsudek ze dne 5. listopadu 2002, Komise v. Dánsko, C-467/98, EU:C:2002:625, body 77 až 80), pokud by působnost tohoto pravidla, v současnosti zakotveného v poslední části věty čl. 3 odst. 2 SFEU, byla rozšířena na případ, který se jako v projednávané věci netýká pravidel sekundárního práva zavedených Uníí v rámci výkonu vnitřní pravomoci, která jí byla svěřena Smlouvami, nýbrž pravidla primárního práva Unie přijatého autory těchto Smluv.

235. A dále vzhledem k nadřazenosti Smluv o EU a FEU nad akty přijatými na jejich základě čerpají tyto akty, včetně smluv uzavíraných Uníí se třetími státy, svou legitimitu z uvedených Smluv, a naopak nemohou mít vliv na smysl či působnost jejich ustanovení. Uvedené smlouvy tedy nemohou „ovlivnit“ pravidla primárního práva Unie nebo „změnit jejich působnost“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 SFEU.

236. Uzavření mezinárodní smlouvy, v projednávaném případě se Singapurskou republikou, v oblasti jiných než přímých zahraničních investic není za současného stavu unijního práva ani „stanoveno legislativním aktem Unie“ ve smyslu tohoto čl. 3 odst. 2.

237. Kromě toho se uzavření takové smlouvy nejeví být „nezbytné k tomu, aby Unie mohla vykonávat svou vnitřní pravomoc“, ve smyslu uvedeného čl. 3 odst. 2, jak Komise výslovně uvedla ve svém vyjádření předloženém Soudnímu dvoru.

238. Z toho plyne, že Unie nemá výlučnou pravomoc uzavřít se Singapurskou republikou mezinárodní smlouvu v rozsahu, v němž se tato smlouva týká ochrany jiných než přímých zahraničních investic.

239. Uzavření mezinárodní smlouvy týkající se takových investic může být naproti tomu „nezbytné k dosažení cílů stanovených Smlouvami v rámci politik Unie“ ve smyslu čl. 216 odst. 1 SFEU.

240. Konkrétně vzhledem k tomu, že se nelze formálně dovolávat volného pohybu kapitálu a plateb mezi členskými státy a třetími státy stanoveného v článku 63 SFEU vůči třetím státům, lze uzavření mezinárodních smluv, které přispívají k zavedení tohoto volného pohybu na recipročním základě, považovat za nezbytné k plnému dosažení tohoto volného pohybu, který je jedním z cílů hlavy IV („Volný pohyb osob, služeb a kapitálu“) části třetí („Vnitřní politiky a činnosti Unie“) Smlouvy o FEU.

241. Tato hlava IV spadá na základě čl. 4 odst. 2 písm. a) SFEU, týkajícího se vnitřního trhu, do sdílené pravomoci Unie a členských států.
242. Pravomoc, kterou přiznává Unii čl. 216 odst. 1 SFEU k uzavření smlouvy, které je „nezbytné k dosažení cílů stanovených Smlouvami v rámci politik Unie“, má rovněž sdílenou povahu, jelikož čl. 4 odst. 1 SFEU stanoví, že Unie „sdílí pravomoc s členskými státy, pokud jí Smlouvy svěřují pravomoc, která se netýká oblastí uvedených v člancích 3 a 6“, což platí v projednávaném případě.
243. Z bodů 80 až 109 a 226 až 242 tohoto posudku vyplývá, že závazky obsažené v oddíle A kapitoly 9 zamýšlené dohody spadají do společné obchodní politiky Unie, a tudíž do její výlučné pravomoci na základě čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU v rozsahu, v němž se týkají přímých zahraničních investic singapurských státních příslušníků v Unii a naopak. Tyto závazky naproti tomu spadají do sdílené pravomoci Unie a členských států na základě čl. 4 odst. 1 a 2 písm. a) SFEU v rozsahu, v němž se týkají jiných druhů investic.
244. Z toho plyne, že oddíl A uvedené kapitoly zamýšlené dohody nemůže schválit Unie samotná.
245. Pokud jde o tento oddíl A, je třeba nakonec přezkoumat názor, který vyjádřilo několik členských států v rámci jejich písemných a ústních vyjádření předložených Soudnímu dvoru, podle něhož článek 9.10 zamýšlené dohody nemůže spadat ani do výlučné pravomoci Unie, ani do pravomoci, kterou Unie sdílí s členskými státy, a spadá tedy pouze do pravomoci členských států.
246. Uvedený článek 9.10, nadepsaný „Vztah k jiným dohodám“, je závěrečným ustanovením uvedeného oddílu A a v odstavci 1 stanoví toto:
- „Dnem vstupu této dohody v platnost pozbývají [dvoustranné dohody o investicích] mezi členskými státy Unie a Singapurem [...], včetně práv a povinností z nich vyplývajících, účinku a musí být nahrazeny touto dohodou, která nastoupila na jejich místo.“
247. Na okolnost, že Unie a Singapurská republika vložily do zamýšlené dohody ustanovení, ze kterého výslovně vyplývá, že dvoustranné dohody o investicích mezi členskými státy Unie a tímto třetím státem dnem vstupu této dohody uzavřené s uvedeným třetím státem na úrovni Unie v platnost zanikají a nezakládají již práva a povinnosti, nelze pohlížet tak, že zasahuje do pravomoci členských států, pokud se toto ustanovení týká oblasti, ve vztahu k níž má Unie výlučnou pravomoc.
248. Pokud totiž Unie sjedná a uzavře se třetím státem smlouvu týkající se oblasti, vůči níž získala výlučnou pravomoc, nastupuje na místo členských států. V tomto ohledu je třeba připomenout, že od rozsudku ze dne 12. prosince 1972, *International Fruit Company a další* (21/72 až 24/72, EU:C:1972:115, body 10 až 18), je nesporné, že Unie může nastoupit na místo členských států v jejich mezinárodních závazcích, pokud členské státy na Unii jednou ze zakládajících smluv přenesly pravomoci související s těmito závazky a Unie tyto pravomoci vykonává.
249. Z toho vyplývá, že od 1. prosince 2009, kdy vstoupila v platnost Smlouva o FEU, která přiznává Unii výlučnou pravomoc v oblasti přímých zahraničních investic, má Unie pravomoc schválit sama ustanovení smlouvy uzavřené mezi ní a třetím státem, které stanoví, že závazky v oblasti přímých investic obsažené ve dvoustranných smlouvách dříve uzavřených mezi členskými státy Unie a tímto třetím státem je třeba ode dne vstupu této smlouvy uzavřené Uní považovat za nahrazené touto smlouvou.
250. V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 2 odst. 1 SFEU mají členské státy zakázáno přijímat v oblastech, které spadají do výlučné pravomoci Unie, akty s právně závaznými účinky, nejsou-li k tomu Uní zmocněny. Přitom je pravda, že nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1219/2012 ze dne 12. prosince 2012, kterým se stanoví přechodná úprava pro dvoustranné dohody o investicích mezi členskými státy a třetími zeměmi (Úř. věst. 2012, L 351, s. 40), opravňuje za

striktních podmínek členské státy k zachování v platnosti, nebo i k uzavření, dvoustranných dohod v oblasti přímých investic se třetími státy, pokud neexistuje dohoda v oblasti přímých investic mezi Uníí a tímto třetím státem. Jakmile však taková dohoda mezi Uníí a uvedeným třetím státem vstoupí v platnost, toto oprávnění zaniká.

251. Argumentace, podle níž by členské státy měly mít poté, co vstoupí v platnost závazky v oblasti přímých zahraničních investic obsažené v dohodě uzavřené Uníí, možnost přijmout akty, které určují osud závazků v této oblasti obsažených v dvoustranných smlouvách, jež předtím uzavřely s tímž třetím státem, tedy nemůže obstát.
252. Z výše uvedeného vyplývá, že článek 9.10 zamýšlené dohody spadá, stejně jako ostatní ustanovení oddílu A kapitoly 9 této dohody, do výlučné pravomoci Unie v rozsahu, v němž se týká závazků v oblasti přímých zahraničních investic obsažených ve dvoustranných dohodách o investicích uzavřených mezi členskými státy a Singapurskou republikou.
253. Vzhledem k tomu, že z přílohy 9-D zamýšlené dohody vyplývá, že několik členských států uzavřelo dvoustranné dohody o investicích se Singapurskou republikou před svým přistoupením k Unii, je třeba upřesnit, že článek 351 SFEU, podle něhož „[p]ráva a povinnosti vyplývající ze smluv uzavřených před 1. lednem 1958 nebo pro přistupující státy přede dnem jejich přistoupení mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jedním nebo několika třetími zeměmi [třetími státy] na straně druhé nejsou Smlouvami dotčeny“, výše uvedený závěr nevyvrací.
254. V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 351 SFEU má umožnit členským státům dodržovat práva, která mají třetí státy podle mezinárodního práva na základě těchto starších smluv (pokud jde o články 234 EHS a 307 ES, jejichž znění v podstatě přebírá článek 351 SFEU, viz rozsudky ze dne 14. října 1980, *Burgoa*, 812/79, EU:C:1980:231, bod 8; ze dne 4. července 2000, *Komise v. Portugalsko*, C-84/98, EU:C:2000:359, bod 53, a ze dne 3. března 2009, *Komise v. Rakousko*, C-205/06, EU:C:2009:118, bod 33). V projednávaném případě však není namístě umožnit členským státům dodržovat práva, která by si Singapurská republika přála v budoucnu vyvozovat z výše uvedených dvoustranných smluv. Z článku 9.10 zamýšlené dohody totiž vyplývá, že tento třetí stát vyjádřil přání, aby uvedené dvoustranné smlouvy byly vstupem uvedené dohody v platnost ukončeny.
255. I když ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že Unie nahrazuje členské státy, pokud jde o mezinárodní závazky sjednané v oblastech, které stejně jako oblast přímých zahraničních investic spadají do výlučné pravomoci Unie, nic to nemění na tom, že se článek 9.10 této dohody, ve znění oddílu A kapitoly 9 zamýšlené dohody předloženém Soudnímu dvoru v rámci tohoto řízení o posudku, vztahuje rovněž na závazky, které by se ve dvoustranných smlouvách o investicích uzavřených mezi členskými státy a Singapurskou republikou mohly týkat jiných než přímých druhů investic.
256. Ze všech důvodů uvedených v bodech 245 až 255 tohoto posudku nemůže obstát argumentace, podle níž takové ustanovení, jako je článek 9.10 zamýšlené dohody, nemůže být obsaženo ve smlouvě uzavřené Uníí, jelikož spadá do pravomoci příslušející pouze členským státům. Povaha pravomoci Unie schválit tento článek 9.10 odpovídá pravomoci konstatované v bodě 243 tohoto posudku, pokud jde o schválení ostatních ustanovení oddílu A kapitoly 9 této dohody.

K pravomoci schválit institucionální ustanovení zamýšlené dohody

Výměna informací, oznamování, ověřování, spolupráce, zprostředkování a rozhodovací pravomoc

257. Zamýšlená dohoda zavádí různé povinnosti a postupy týkající se výměny informací, oznamování, ověřování, spolupráce a zprostředkování, jakož i rozhodovacích pravomocí. Za tímto účelem vytváří specifický institucionální rámec, který tvoří Výbor pro obchod a čtyři při něm zřízené specializované výbory, a sice Výbor pro obchod zbožím, Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření, Výbor pro celní záležitosti a Výbor pro obchod službami, investice a veřejné zakázky. Vytvoření tohoto Výboru pro obchod a uvedených specializovaných výborů upravují články 17.1 a 17.2 této dohody.
258. Kapitola 2 uvedené dohody, týkající se obchodu se zbožím, ukládá v článku 2.11 každé smluvní straně povinnost oznamovat vývozní licenční řízení Výboru pro obchod zbožím a stanoví pravidla pro odpověď na žádosti druhé smluvní strany o informace týkající se jakéhokoliv dovozního nebo vývozního licenčního řízení.
259. Kromě toho podle článků 2.13 a 2.15 této dohody tento specializovaný výbor zasedá na žádost některé smluvní strany nebo Výboru pro obchod, monitoruje provádění této kapitoly a může rozhodnout o změně příloh této kapitoly.
260. Kapitola 3 zamýšlené dohody, týkající se nápravných opatření, stanoví v člancích 3.2, 3.7 a 3.11 procesní pravidla pro zavedení antidumpingových opatření, vyrovnávacích opatření nebo ochranných opatření. Články 3.12 a 3.13 této dohody vyžadují konzultace ohledně uplatnění takových opatření.
261. Kapitola 4 zamýšlené dohody, týkající se technických překážek obchodu, počítá v člancích 4.4 až 4.11 s výměnou informací a spoluprací v oblasti norem a posuzování shody za účelem usnadnění přístupu na trh. Článek 4.12 této dohody kromě toho stanoví, že smluvní strany mohou na základě rozhodnutí Výboru pro obchod zbožím přijmout opatření k provedení této kapitoly 4.
262. Kapitola 5 zamýšlené dohody, která se zabývá sanitárními a fytosanitárními opatřeními, uvádí v člancích 5.8 a 5.9 pravidla, podle kterých může smluvní strana jakožto dovozce zboží z druhé smluvní strany provádět u této druhé smluvní strany inspekce na místě nebo požadovat od ní informace.
263. Článek 5.10 této dohody kromě toho zavádí pravidla spolupráce a uznávání v souvislosti s oblastmi odrážejícími zdravotní stav zvířat a stav rostlin, které se tam nacházejí. Toto ustanovení popisuje úkoly, které má v tomto ohledu plnit Výbor pro sanitární a fytosanitární opatření. Další úkoly tohoto výboru jsou vyjmenovány v člancích 5.15 a 5.16 uvedené dohody.
264. Články 5.11 a 5.12 zamýšlené dohody stanoví povinnosti výměny informací a oznamování.
265. Kapitola 6 zamýšlené dohody, týkající se celní spolupráce a zjednodušení obchodu, ukládá v člancích 6.3, 6.4 a 6.11 smluvním stranám povinnost dbát na to, aby jejich orgány spolupracovaly a vyměňovaly si informace, zejména pokud jde o stanovení celní hodnoty. V článku 6.17 této dohody kromě toho uvádí úkoly Výboru pro celní záležitosti a opravňuje smluvní strany, aby v rámci tohoto výboru přijímaly určitá rozhodnutí.
266. Článek 7.7 zamýšlené dohody upravuje spolupráci v rámci kapitoly 7 týkající se výroby obnovitelné energie a možnost přijímat v rámci Výboru pro obchod prováděcí opatření.

267. Kapitola 8 této dohody, která se zabývá službami, usazováním a elektronickým obchodem, v článku 8.16 stanoví, že příslušné orgány v Unii a Singapuru vypracují společné doporučení ohledně vzájemného uznávání profesních kvalifikací a poskytnou jej Výboru pro obchod službami, investice a veřejné zakázky. Tato kapitola počítá rovněž se spoluprací v oblasti telekomunikací (článek 8.48) a elektronického obchodu (článek 8.61).
268. Článek 9.4 odst. 3 zamýšlené dohody stanoví, že smluvní strany se mohou na základě rozhodnutí ve Výboru pro obchod dohodnout na tom, že určité typy opatření musí stejně jako typy opatření uvedené v odstavci 2 téhož článku být považovány za porušení povinnosti spravedlivého a rovného zacházení s investicemi, na které se vztahuje kapitola 9 této dohody.
269. Články 10.18 až 10.20 zamýšlené dohody se věnují konzultacím, které lze vést, a rozhodnutím, která lze přijmout v rámci Výboru pro obchod službami, investice a veřejné zakázky v oblasti upravené kapitolou 10 o veřejných zakázkách.
270. Kapitola 11 této dohody, týkající se duševního vlastnictví, počítá v článku 11.8 se spoluprací mezi společnostmi kolektivní správy autorských práv. V článku 11.23 uvedené dohody kromě toho přiznává Výboru pro obchod rozhodovací pravomoci a v článcích 11.51 a 11.52 ukládá smluvním stranám povinnost výměny informací.
271. Kapitola 12 zamýšlené dohody, týkající se hospodářské soutěže a souvisejících záležitostí, upravuje spolupráci v oblasti uplatňování právních předpisů smluvních stran (článek 12.11) a stanoví povinnost konzultací, přeje-li si to jedna z těchto smluvních stran (článek 12.13).
272. Článek 13.15 zamýšlené dohody ukládá smluvním stranám povinnost určit úřad, který bude pro druhou smluvní stranu pro účely provádění kapitoly 13 o obchodě a udržitelném rozvoji sloužit jako kontaktní místo. Počítá rovněž se zřízením Rady pro obchod a udržitelný rozvoj za účelem dohledu nad uvedeným prováděním. Článek 13.16 této kapitoly upřesňuje úkoly, které mají tato kontaktní místa a tato rada plnit v případě rozporu mezi smluvními stranami ohledně otázky týkající se uvedené kapitoly. Článek 13.17 posledně uvedené kapitoly dodává, že nevyřeší-li uvedená rada uspokojivě rozpor, musí jej přezkoumat panel odborníků. Tento článek stanoví i procesní pravidla tohoto přezkumu.
273. Další ustanovení kapitoly 13 zamýšlené dohody upravují řadu způsobů spolupráce a výměny informací v oblasti sociální ochrany pracovníků (článek 13.4) a ochrany životního prostředí (články 13.7 a 13.10).
274. Kapitola 16 zamýšlené dohody stanoví mechanismus zprostředkování mezi smluvními stranami. Podle článku 13.16 této dohody se tento mechanismus nevztahuje na její kapitolu 13. Uvedená kapitola 16 umožňuje smluvním stranám nalézt oboustranně přijatelné řešení v případě rozdílných názorů ohledně kapitol 2 až 12 zamýšlené dohody.
275. Ustanovení a mechanismy uvedené v bodech 257 až 274 tohoto posudku mají zaručit účinnost hmotněprávních ustanovení zamýšlené dohody tím, že v zásadě zavádějí organizační strukturu, způsoby spolupráce, povinnost výměny informací, jakož i určité rozhodovací pravomoci.
276. Soudní dvůr již měl příležitost uvést, že pravomoc Unie sjednávat mezinárodní závazky zahrnuje pravomoc doplnit tyto závazky institucionálními ustanoveními. Jejich přítomnost v dohodě nemá vliv na povahu pravomoci k jejímu uzavření. Tato ustanovení totiž mají pomocný charakter, a spadají tedy do téže pravomoci jako hmotněprávní ustanovení, která doprovázejí [v tomto smyslu viz zejména posudek 1/76 (Dohoda o zřízení Evropského fondu pro pozastavení vnitrozemské plavby), ze dne 26. dubna 1977, EU:C:1977:63, bod 5; posudek 1/78 (Mezinárodní dohoda o přírodním kaučuku), ze dne 4. října 1979, EU:C:1979:224, bod 56, jakož i rozsudek ze dne 22. října 2013, Komise v. Rada, C-137/12, EU:C:2013:675, body 70 a 71].

277. Vzhledem k tomu, že z tohoto posudku vyplývá, že všechna hmotněprávní ustanovení kapitol 2 až 8 a 10 až 13 zamýšlené dohody spadají do výlučné pravomoci Unie, ustanovení uvedená v bodech 258 až 267 a 269 až 273 tohoto posudku do ní z důvodu uvedeného v předchozím bodě tohoto posudku spadají rovněž. Totéž platí pro kapitolu 17 zamýšlené dohody v rozsahu, v němž se týká Výboru pro obchod zbožím, Výboru pro sanitární a fyto-sanitární opatření a Výboru pro celní záležitosti.
278. Článek 9.4 odst. 3 zamýšlené dohody, uvedený v bodě 268 tohoto posudku, patří do oddílu A kapitoly 9 této dohody, a vztahují se na něj tedy závěry uvedené v bodech 243 a 244 tohoto posudku.
279. Kapitola 16 zamýšlené dohody, upravující mechanismus zprostředkování, stejně jako institucionální a závěrečná ustanovení, která se netýkají Výboru pro obchod zbožím, Výboru pro sanitární a fyto-sanitární opatření a Výboru pro celní záležitosti a jsou obsažena v kapitole 17 této dohody, se vztahují mimo jiné k ustanovením oddílu A kapitoly 9 této dohody, a z důvodů uvedených v bodech 243 a 244 tohoto posudku je tedy nemůže uzavřít samotná Unie. Totéž platí i pro kapitolu 1 zamýšlené dohody, jelikož tato kapitola uvádí předmět a cíle této dohody jako celku, a týká se mimo jiné jejího oddílu A kapitoly 9.

Transparentnost

280. Kapitola 14 zamýšlené dohody, nadepsaná „Transparentnost“, stanoví pravidla, která se uplatní v oblastech upravených ostatními kapitolami této dohody, s výhradou zvláštních ustanovení týkajících se transparentnosti v nich uvedených.
281. Prostřednictvím závazků obsažených v této kapitole zajišťují smluvní strany předně to, aby jakékoliv obecně použitelné opatření související s aspektem, na který se vztahuje zamýšlená dohoda, bylo jasné a snadno dostupné a mezi zveřejněním takového opatření a jeho vstupem v platnost byla dostatečná doba (článek 14.3). Dále se k usnadnění komunikace o jakýchkoliv otázkách, jichž se tato dohoda týká, zavazují zřídit kontaktní místa a poskytnout odpověď na určité druhy žádostí o informace (článek 14.4). A konečně zajistí, aby jakékoliv řízení vedené v rámci uvedené dohody, které se dotýká zájmu osob, zboží nebo služeb druhé smluvní strany, bylo v souladu se zásadami řádné správy a mohlo být předmětem žaloby k nestrannému a nezávislému soudu (články 14.5 až 14.7).
282. Tyto závazky se vztahují na opatření, která smluvní strany přijmou v oblastech uvedených v kapitolách 2 až 13 zamýšlené dohody. Pravidla transparentnosti, která je doprovázejí, mají zaručit účinnost hmotněprávních ustanovení těchto kapitol. Tato pravidla tedy mají pomocný charakter a spadají do téže pravomoci jako uvedená hmotněprávní ustanovení. Vzhledem k tomu, že tato hmotněprávní ustanovení spadají v rozsahu uvedeném v bodě 243 tohoto posudku do pravomoci, kterou Unie sdílí s členskými státy, nemůže kapitolu 14 zamýšlené dohody schválit samotná Unie.
283. Naproti tomu zvláštní pravidla v oblasti transparentnosti, která platí pouze pro jedinou z kapitol 2 až 8 a 10 až 13 zamýšlené dohody, jako jsou pravidla obsažená v článcích 4.8, 6.15, 8.17, 8.45, 12.9 a 13.3 této dohody, spadají do výlučné pravomoci Unie.
284. Pokud jde o argument některých členských států, že uvedená pravidla transparentnosti tím, že ukládají orgánům v Unii, včetně orgánů členských států, povinnost dodržovat zásady řádné správy a účinné soudní ochrany, spadají do pravomocí v oblasti správního a soudního řízení příslušejících pouze členským státům, stačí uvést, že pravidla obsažená v kapitole 14 zamýšlené dohody a v ustanoveních zmíněných v předchozím bodě tohoto posudku neobsahují žádný závazek v souvislosti se správní nebo soudní organizací členských států, nýbrž odrážejí skutečnost, že jak Unie, tak členské státy musí při uplatňování této dohody dodržovat obecné zásady a základní práva Unie, jako jsou zásady řádné správy a účinné soudní ochrany. O této kapitole 14 tedy nelze mít za to, že zasahuje do pravomocí příslušejících pouze členským státům.

Řešení sporů

– Řešení sporů mezi investory a státy

285. Jak uvádí čl. 9.11 odst. 1 zamýšlené dohody, oddíl B kapitoly 9 této dohody zavádí režim řešení „spor[ů] mezi žalující stranou jedné strany a druhou stranou ohledně zacházení, jež údajně porušuje ustanovení oddílu A (Ochrana investic), přičemž takové porušení údajně vede ke ztrátě či poškození žalující strany nebo je[jí] místně usazené společnosti“.
286. Z článku 9.11 odst. 2 písm. a) a e) této dohody vyplývá, že stranou těchto sporů může být jako žalovaná strana nejen Unie, ale i členské státy Unie, které za takové označila Unie podle čl. 9.15 odst. 2 uvedené dohody, nebo které musí být touto stranou na základě čl. 9.15 odst. 3 téže dohody.
287. Nemůže-li být spor vyřešen smírně nebo prostřednictvím konzultací podle článku 9.12 nebo článku 9.13 zamýšlené dohody, může dotčený investor v souladu s článkem 9.15 této dohody oznámit svůj záměr využít rozhodčího řízení. Článek 9.16 odst. 1 téže dohody uvádí, že po uplynutí tří měsíců ode dne tohoto oznámení může tento investor „předložit žádost o jeden z [...] mechanismů řešení sporů“, které vyjmenovává.
288. Článek 9.16 odst. 2 zamýšlené dohody upřesňuje, že odstavec 1 tohoto článku „stanoví souhlas žalované strany s podáním žádosti o rozhodčí řízení“.
289. Článek 9.17 této dohody vyjmenovává všechny podmínky, které musí být splněny, aby mohl být spor projednán v rozhodčím řízení. Podle odst. 1 písm. f) tohoto článku je jednou z podmínek to, že žalující strana „stáhne nevyřízenou žalobu podanou k domácímu soudu nebo tribunálu ohledně téhož zacházení, jež údajně porušuje ustanovení oddílu A (Ochrana investic)“.
290. Aniž je dotčen bod 30 tohoto posudku, Soudní dvůr má rozhodnout o povaze pravomoci zavést takový mechanismus řešení sporů. I když je v tomto ohledu pravda, že zamýšlená dohoda nevylučuje, jak plyne z jejího článku 9.17, možnost, že spor mezi singapurským investorem a členským státem bude řešen soudy uvedeného členského státu, nic to nemění na tom, že je to pouze možnost ponechaná na uvážení žalujícímu investorovi.
291. Ten se totiž může na základě článku 9.16 této dohody rozhodnout, že podá návrh na řešení uvedeného sporu v rozhodčím řízení, aniž tomu může uvedený členský stát bránit, jelikož podle čl. 9.16 odst. 2 uvedené dohody se má za to, že souhlasí.
292. Takový režim, který vyjímá spory ze soudní pravomoci členských států, nemůže mít ryze pomocný charakter ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 276 tohoto posudku, a tedy nemůže být zaveden bez souhlasu členských států.
293. Z toho vyplývá, že schválení oddílu B kapitoly 9 zamýšlené dohody nespadá do výlučné pravomoci Unie, nýbrž do sdílené pravomoc Unie a členských států.

– Řešení sporů mezi smluvními stranami

294. Cílem kapitoly 15 zamýšlené dohody je předcházet sporům mezi smluvními stranami a řešit je. Podle článku 15.2 zamýšlené dohody se tato kapitola použije „v případě jakéhokoli sporu v souvislosti s výkladem nebo použitím této dohody“, „není-li výslovně uvedeno jinak“.

295. Jak bylo uvedeno v bodě 154 tohoto posudku, režim řešení sporů stanovený v kapitole 15 zamýšlené dohody se nevztahuje na kapitolu 13. Tento režim se však může použít mezi smluvními stranami k řešení sporů týkajících se mimo jiné výkladu a uplatňování hmotněprávních ustanovení kapitol 2 až 12 zamýšlené dohody.
296. Článek 15.4 zamýšlené dohody stanoví, že pokud se smluvním stranám nepodaří vyřešit spor prostřednictvím konzultací, může žalující strana požádat o ustavení rozhodčího tribunálu. Podle článku 15.19 této dohody je jakékoliv rozhodnutí tohoto tribunálu pro smluvní strany závazné.
297. Článek 15.21 zamýšlené dohody upřesňuje, že žalující strana nemusí využít tohoto režimu řešení sporů a může podat návrh na zahájení řízení v rámci WTO, avšak pokud bylo zahájeno řízení podle jednoho z obou takto dostupných režimů řešení sporů, nelze zahájit řízení podle druhého režimu, které má stejný předmět.
298. Pokud jde o pravomoc Unie schválit tuto kapitolu 15, je třeba nejprve připomenout, že pravomoc Unie v oblasti mezinárodních vztahů a její způsobilost k uzavírání mezinárodních dohod nezbytně zahrnují možnost podřídit se ve věcech výkladu a použití ustanovení takových dohod rozhodnutím soudu vytvořeného nebo určeného na základě těchto dohod [posudek 1/91 (Dohoda o EHP – I), ze dne 14. prosince 1991, EU:C:1991:490, body 40 a 70; posudek 1/09 (Dohoda o vytvoření jednotného systému pro řešení sporů týkajících se patentů), ze dne 8. března 2011, EU:C:2011:123, bod 74, a posudek 2/13 (Přistoupení Unie k EÚLP), ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 182].
299. Stejně tak pravomoc Unie uzavírat mezinárodní dohody nezbytně zahrnuje možnost podřídit se rozhodnutím orgánu, jako je například orgán pro řešení sporů vytvořený v rámci Dohody o zřízení WTO, který sice není formálně soudem, ale v podstatě plní soudní funkce.
300. Jak bylo uvedeno v bodě 30 tohoto posudku a připomenuto v jeho bodě 290, toto řízení se netýká otázky, zda jsou ustanovení zamýšlené dohody slučitelná s unijním právem.
301. Na rozdíl od řízení o posudcích uvedených v bodě 298 tohoto posudku tedy není namístě zkoumat, zda režim řešení sporů uvedený v kapitole 15 zamýšlené dohody splňuje kritéria uvedená v těchto dalších posudcích, zejména kritérium týkající se respektování autonomie unijního práva.
302. Vzhledem k tomu, že se kapitola 15 této dohody týká sporů mezi Unií a Singapurskou republikou ohledně výkladu a uplatňování uvedené dohody, netýká se tento posudek ani otázky pravomoci Soudního dvora v souvislosti s řešením sporů v rámci Unie ohledně výkladu unijního práva [v souvislosti s touto pravomocí viz zejména rozsudek ze dne 30. května 2006, Komise v. Irsko (továrna MOX), C-459/03, EU:C:2006:345, bod 132, a posudek 1/09 (Dohoda o vytvoření jednotného systému pro řešení sporů týkajících se patentů), ze dne 8. března 2011, EU:C:2011:123, bod 78].
303. V rámci tohoto řízení stačí konstatovat, že režim řešení sporů stanovený touto kapitolou je součástí institucionálního rámce hmotněprávních ustanovení zamýšlené dohody. Vzhledem k tomu, že se tento režim týká sporů mezi Unií a Singapurskou republikou, nemůže na rozdíl od režimu řešení sporů mezi investory a státy podle oddílu B kapitoly 9 zamýšlené dohody vyjmout spory z pravomoci soudů členských států nebo Unie. Za těchto podmínek se použije pravidlo stanovené judikaturou připomenutou v bodě 276 tohoto posudku.
304. Spory, které upravuje tato kapitola 15, se mohou týkat mimo jiné ustanovení oddílu A kapitoly 9 zamýšlené dohody. Ze stejných důvodů, které byly uvedeny v bodech 243 a 244 tohoto posudku, tedy uvedenou kapitolu 15 nemůže schválit samotná Unie.

Odpověď na žádost o posudek

305. Z výše uvedených úvah vyplývá, že zamýšlená dohoda spadá do výlučné pravomoci Unie s výjimkou následujících ustanovení, která spadají do sdílené pravomoci Unie a členských států:
- ustanovení oddílu A (Ochrana investic) kapitoly 9 (Investice) této dohody, pokud se týkají jiných než přímých investic mezi Unií a Singapurskou republikou;
 - ustanovení oddílu B (Řešení sporů mezi investory a státem) této kapitoly 9 a
 - ustanovení kapitol 1 (Cíle a obecné definice), 14 (Transparentnost), 15 (Řešení sporů mezi smluvními stranami), 16 (Mechanismus zprostředkování) a 17 (Institucionální, obecná a závěrečná ustanovení) uvedené dohody, pokud se týkají ustanovení uvedené kapitoly 9 a v rozsahu, v němž posledně uvedená ustanovení spadají do sdílené pravomoci Unie a členských států.

V důsledku toho Soudní dvůr (plénium) vydává následující posudek:

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Singapurskou republikou spadá do výlučné pravomoci Unie s výjimkou následujících ustanovení, která spadají do sdílené pravomoci Unie a členských států:

- ustanovení oddílu A (Ochrana investic) kapitoly 9 (Investice) této dohody, pokud se týkají jiných než přímých investic mezi Unií a Singapurskou republikou;
- ustanovení oddílu B (Řešení sporů mezi investory a státem) této kapitoly 9 a
- ustanovení kapitol 1 (Cíle a obecné definice), 14 (Transparentnost), 15 (Řešení sporů mezi smluvními stranami), 16 (Mechanismus zprostředkování) a 17 (Institucionální, obecná a závěrečná ustanovení) uvedené dohody, pokud se týkají ustanovení uvedené kapitoly 9 a v rozsahu, v němž posledně uvedená ustanovení spadají do sdílené pravomoci Unie a členských států.

Lenaerts Tizzano Silva de Lapuerta

Ilešič Bay Larsen von Danwitz

Da Cruz Vilaça Juhász Berger

Prechal Vilaras Regan

Rosas Borg Barthet Malenovský

Bonichot Arabadjiev Toader

Šváby Jarašiūnas Fernlund

Vajda Biltgen

Jürimäe Lycourgos

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 16. května 2017.

Vedoucí soudní kanceláře Předseda

A. Calot Escobar K. Lenaerts